

İŞ/KİŞİSEL YAŞAM SINIRI YÖNETİMİ ÖLÇEKLERİNİN YAPISÖKÜMÜNE UĞRATILMASI VE YENİDEN YAPILANDIRILMASI: BİR META-SENTEZ

DECONSTRUCTING AND RECONSTRUCTING OF WORK/PERSONAL LIFE BOUNDARY MANAGEMENT SCALES: A META-SYNTHESIS

Öğr. Gör. Dr. Özgür TUNÇEL¹

ÖZ

Mevcut araştırma, mercek altına alınan çalışmaların ölçek ifadelerindeki belirgin veya gömülü anlamların; sistematik, karşılaştırmacı, yapısökümcü, yeniden yapılandırmacı ve sentezleyici bir tarzda teorik çerçeveye bilimsel kanıt köprüleri kurarak derinden sorgulanması bağlamında; ölçek yapılarının iş/yaşam sınırı yönetimi terminolojisini nasıl temsil ettiğine ve bu sınırların nasıl yönetilebileceğine dair yeni anlamlar, tasvirler, yorumlar, bilgiler ve içgörüler inşa etmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden meta-sentez tasarımında gerçekleştirilmiş ve buna ilaveten araştırmada amaçlı örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Veri analizi-sentezi sürecinde, araştırmaya dâhil edilen 18 ampirik uluslararası çalışmanın ölçeklerinin (46 ölçek ve ilgili 209 ölçek ifadesi) içerik geçerliliği; yapısökümcü okuma ve anlama tekniğiyle analiz edilmiş ve açığa çıkarılan gömülü anlamların derinlemesine yorumlanması veya ifadelerdeki açık anlamların betimlenmesi sonucunda sınır yönleri, mekanizmaları, alanları ve yapıları keşfedilerek sınıflandırılmıştır. Son olarak da incelenen çalışmaların ölçek ifadelerinin anlamlarının tematik sentezi gerçekleştirilerek kategori matrisleri oluşturulmuş ve bu matrislerden yola çıkılarak çok katmanlı bir sınır yönetimi modeli geliştirilmiştir. Mevcut araştırmanın; terminolojik karışıklık ve birbirine benzer ölçek yapılarının hızla gereğinden fazla çoğalması ana problemlerine yönelik farklı çözümler getirmesiyle ve iş/yaşam sınırlarının yönetimi için sınır koşullarının nasıl olması gerektiğine dair yeni ve derin bir bakış açısı ortaya koymasıyla bilimsel bilgi üretimine önemli bir katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınır Teorisi, İş/Yaşam Sınırı Yönetimi, İçerik Geçerliliği, Yapısökümü, Meta-Sentez.

JEL Sınıflandırma Kodları: D23, M10, M12, M54, J81.

ABSTRACT

In the context of deeply questioning the explicit or embedded meanings in scale statements of the studies under scrutiny by building bridges of scientific evidence with the theoretical framework in a systematic, comparator, deconstructive, reconstructive and synthesizing way; the study purposes to construct new meanings, descriptions, interpretations, information, and insights into how scale structures represent work/life boundary management terminology and how these boundaries can be managed. The study is conducted in the design of meta-synthesis, which is one of the qualitative research methods, and besides, the purposeful sampling method is utilized in the research. In the data analysis-synthesis process, content validity of the scales (46 scales and related 209 scale statements) of 18 empirical international studies included in the study is analysed by deconstructive reading and comprehension technique and as a result of in-depth interpretation of the embedded meanings that emerge from the scale statements or clarification of the explicit meanings in the statements; boundary aspects, mechanisms, domains and structures are discovered and classified. Finally, category matrixes are created by performing the thematic synthesis of the meanings of scale statements of the studies, and a multi-layered boundary management model is developed based on these matrixes. It is predicted that the current research would make a significant contribution to the production of scientific knowledge by bringing different solutions for the main problems of terminological confusion and rapid overgrowth of similar scale structures, and by revealing a new and deep perspective on how border conditions should be for the management of work/life boundaries.

Keywords: Boundary/Border Theory, Work/Life Boundary Management, Content Validity, Deconstruction, Meta-Synthesis.

JEL Classification Codes: D23, M10, M12, M54, J81.

¹ Pamukkale Üniversitesi, Bekilli Meslek Yüksekokulu, Dış Ticaret Bölümü, otuncel@pau.edu.tr

EXTENDED SUMMARY

Purpose and Scope:

The study aims to decipher the main problems of construct proliferation and terminological confusion in boundary management measures, as well as to generate deep insight into what work/life boundary conditions should be and how to manage them. Within the framework of these primary problems, the study has four objectives: The first aim is to identify the methodological trends and scientific quality of the examined studies in the course of time. The second aim is to provide preliminary qualitative evidence for the content validity criteria (i.e., definitional correspondence and definitional distinctiveness) of the developed scales for work/life boundary management. The third aim, in connection with the second aim, is to organize and classify the necessary partial modifications and transformations in the relevant structures of the border management scales whose content validity cannot be met as it should be. The fourth aim is to reveal which layers shape work/life boundaries and to develop a comprehensive model of how these boundaries can be managed.

Design/methodology/approach:

The study is carried out in the design of meta-synthesis, which is one of the qualitative research methods, and in addition, the purposeful sampling method is used in the research. The data analysis-synthesis unit of the study constituted the quantitative measurements (46 scales and related 209 scale statements) of the included 18 studies based on work/life boundary management or boundary theory constructs. Although data collection and data analysis-synthesis are an inseparable whole, the data are collected in a period of two months and the analysis-synthesis of the collected data is completed in a period of seven months. The content of the studies included in the research is first analysed and then synthesized. In order to achieve the research purposes aforementioned, in addition to content analysis and thematic synthesis enriched with deconstructive reading and comprehension technique, descriptive analysis is also utilized.

Findings:

As a result of the analysis and synthesis of the data of 18 international studies, the notable findings reached in the study can be summarized as follows in the context of the research questions: (1) What are the similarities and differences between the research methodologies of the examined studies? It is found that these studies have some similarities (research methods, data collection techniques) and differences (sample and sample sizes). (2) How do the structures that characterize existing scales represent work/life boundary management terminology? In other words, how is the content validity of the boundary management scales? (3) How should partial modifications and transformations be organized for the structures that form the work/life boundary management scales? The scales representing the meaning of flexibility in A3 (flexibility), A6 (flexibility-ability), A12 (flexibility) and A14 (work-home practices) coded studies, the scales reflecting the meaning of permeability in A2 (cross-role interruption behaviours), A3 (permeability), A5 (permeability), A9 (boundary violations) and A16 (job conditions) coded studies, the role blurring-based scale in A7 and lastly the scales reflecting the meaning of S-I continuum in A3 (across-the border-communication), A8 (work-home boundaries), A10 (segmentation and integration/S-I), A11 (S-I), A12 (S-I) and A15 (work-life boundary enactment) coded studies are recognized. Thus, it can be interpreted that mentioned scale structures appropriately represent the work/life boundary management terminology. The scale structures of A2 and A6 coded studies in the form of control and flexibility, respectively, are partially modified as the S-I continuum. As a result, it can be interpreted that the measurement of these structures partially appropriately reflects the work/life boundary management terminology. The control structure representing the initial scale structures of the A11, A13 (work-related control), A16 and A18 coded studies is transformed into flexibility. Boundary strength and role blurring structures, which represent the first scale structures of A1 and A13 coded studies, are transformed into permeability. Inter-domain transitions and role blurring structures, which symbolize the original scale structures of the A6, A16, A17 and A18 coded studies, are transformed into S-I continuum. Thus, it can be interpreted that the mentioned scale structures do not appropriately represent the work/life boundary management terminology. (4) Which layers shape work/life boundaries? The layers of work/life boundaries revealed in the study; work and life domains/roles (management of work domain, management of personal life domain and co-management of work and personal life domain), boundary structures between domains (permeability, flexibility, role blurring, and S-I continuum), boundary aspects/movements (physical, temporal, behavioural, communicative-technological and psychological) and boundary mechanisms (preference, enactment, supply, demand). (5) How can work/life boundaries be managed? According to the developed model in the study, boundaries between work and life domains can be managed in line with the supply (flexibility supply, S/I supply) and demand mechanisms (permeability demand) of the perceived work/life environment and the harmony/discord that the person experiences in terms of boundary preferences (S/I preferences) and boundary enactments (S/I enactments).

Conclusion and Discussion:

The study provides a comprehensive conceptual-operational framework for future qualitative/quantitative empirical studies. The study advances theoretical and conceptual understanding by reconceptualizing the multiple-layers of boundary management. The study strengthens methodological understanding by combining deconstructive reading and comprehension technique and content validity criteria. Finally, along with the multidimensional model proposed in the study on what the boundary conditions should be and how to manage them, it is anticipated that the study would most likely support the creation of work/life boundary management programs for managers, employees and families.

1. GİRİŞ

Önceki çalışmaların da (Allen vd., 2014; Cobb vd., 2022) vurguladığı gibi sınır yönetimine yönelik nicel çalışma sayısının artmasına bağlı olarak birbirine benzer ölçek yapılarının hızla çoğalması ve yeni yapıların tanıtılmasının kavramsal olarak net olmaması, daha açık bir tabirle sınır yönetimi yapılarının ölçümlerinde, tanımsal uygunluk ve tanımsal ayırt edicilik kriterleri açısından içerik geçerliliğinin tam olarak kurulamaması; terminolojik karışıklığa yol açmakta ve aynı zamanda bu karışıklığı kronik hale getirme tehdidi oluşturmaktadır. Ölçek yapılarının anlam kaymasına uğraması ve içinde bulunduğu bağlamdan koparılıp adlandırılması; sınır yönetimi çalışmalarına ait bulguların yanlış yorumlanmasına sebebiyet vererek konu alanına özgü çeşitli disiplinlerde (ör., yönetim, sosyal psikoloji ve sosyoloji vb.) birikimli bilgi inşa etmeyi kuvvetle muhtemel sekteye uğratmaktadır.

Yukarıda izah edilen ana problem ve alt problemler çerçevesinde, bu araştırma dört ana amaca sahiptir: İlk amaç, incelenen çalışmaların zaman zaman içindeki metodolojik eğilimlerini ve bilimsel kalitelerini belirlemektir. İkinci amaç, iş/yaşam sınır yönetimi ile ilgili geliştirilen ölçeklerin; ölçmeyi tasarladığı yapıların kavramsallaştırmalarını net bir şekilde temsil edip edemediğine ve aynı zamanda sınır yönetimindeki ilgili yapılardan tanımsal açıdan ayırt edici olup olmadığına, kısacası içerik geçerliliğine dair nicel kanıtların haricindeki ön nitel kanıtları sağlamaktır. Ölçeklere yönelik nitel kanıt değerinden biri, mevcut ölçek ifadelerinin; mevcut sınır yönetimi yapılarının kavramsal tanımlarına karşılık gelip gelmediğinin keşfedilmesidir. Diğer bir nitel kanıt değeri ise ölçek yapılarının ilgili sınır yönetimi yapılarından tanımsal açıdan net bir şekilde ayırt edici olup olmadığını, başka bir deyişle ölçek ifadelerinin, sınır yönetimindeki ilgili yapılardan farklı ya da ilgi yapılarla benzer bir içerik alanını (bilgi kütesini veya terim dizisini) ölçüp ölçmediğinin açığa çıkarılmasıdır. Üçüncü amaç, ikinci amaçla bağlantılı olarak yapıları içinde (tanımsal uygunluk) ve arasında (tanımsal ayırt edicilik) içerik geçerliliğini olması gerektiği gibi karşılamadığı yorumu getirilen, diğer bir ifadeyle mevcut terminolojiyi net bir şekilde temsil edemediği anlamı çıkarılan sınır yönetimi ölçeklerinin ilgili yapılarında gerekli kısmi değişiklikleri ve dönüşümleri organize ederek bunları sınıflandırmaktır. Dördüncü amaç ise iş/yaşam sınırlarını hangi katmanların şekillendirdiğini ortaya çıkararak bu sınırların nasıl yönetilebileceğine dair kapsamlı bir model geliştirmektir. Bu doğrultuda, mevcut araştırmanın konumunu ve rotasını belirlemek adına hazırlanan araştırma soruları aşağıdaki gibidir:

- Soru 1 (S1): İncelenen çalışmaların araştırma metodolojileri (yöntemi, örnekleme, örneklem büyüklüğü, veri toplama aracı ve sınır yönetimine ilişkin kullanılan ölçeklerin yapısı, alanı, ifade sayısı ve güvenilirlik analizi) arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?
- Soru 2 (S2): Mevcut ölçekleri niteleyen yapılar, iş/yaşam sınırı yönetimi terminolojisini nasıl temsil etmektedir? Diğer bir deyişle, sınır yönetimi ölçeklerinin içerik geçerliliği nasıldır? Bu bağlamda, sınır yönetimi ölçeklerini oluşturan ilgili yapıların hangilerinde ve neden kısmi değişikliklere ve dönüşümlere ihtiyaç vardır ya da yoktur? (a) Sınır yönetimi yapılarının kavramsal tanımları ile mevcut yapıları ölçmek için kullanılan ölçek ifadeleri birbirleriyle nasıl bir uyum ya da uyumsuzluk sergilemektedir? (b) Kavramsal tanımları ile ölçek ifadelerinin anlamları yönünden sınır yönetimi yapıları birbirlerinden nasıl bir farklılık ya da birbirleriyle nasıl bir benzerlik göstermektedir?
- Soru 3 (S3): İş/yaşam sınırı yönetimi ölçeklerini oluşturan yapılar için kısmi değişiklikler ve dönüşümler nasıl organize edilmelidir?
- Soru 4 (S4): İş/yaşam sınırlarını hangi katmanlar şekillendirmektedir?
- Soru 5 (S5): İş/yaşam sınırları nasıl yönetilebilir?

Önceki çalışmaların; sınır yönetimindeki odak noktaları ve ilgili alana yaptıkları katkıları şu şekilde özetlemek mümkündür: Desrochers ve Sargent (2004) tarafından yapılan incelemeye dayalı çalışmada herhangi bir amaç beyanı bulunamamasına rağmen ilgili çalışmada; literatürdeki sınır teorilerinin karşılaştırılması ve önceki nicel-nitel araştırmaların özetlenmesi bağlamında, iş-aile sınırları (segmentasyon-entegrasyon [S-E], geçirgenlik, esneklik, bulanıklık ve rol geçişleri) hakkında genel bir bakış ya da bilgi sağlaması dikkat çekmektedir. Allen vd. (2014) tarafından yapılan inceleme temelli çalışma; literatürdeki temel dinamiklerin (S-E, geçirgenlik, esneklik, kontrol, rol bulanıklığı, kesintiler, rol geçişleri ve sınır gücü) benzerliklerini ve farklılıklarını özetleyerek ilgili yapıların kavramsal-işlemsel gelişimine katkı sağlaması, başka bir deyişle bireysel iş-aile sınırı yönetimi ile alakalı teoriler, yapılar ve araştırmalar arasında anlayışı ve bütünleşmeyi daha da kolaylaştırması bakımından önem arz etmektedir. Ayrıca, bahsedilen çalışmada, kişilerin iş-aile alanları arasındaki tercih ettikleri sınır yönetimi tarzlarını (S-E) uygulamaya koyabilmelerinin; esnekliğin bulunabilirliğine (çevreye) ve sınır yönlerine (fiziksel,

davranışsal ve psikolojik) bağlı olarak değişiklikler gösterebileceği (tercih-uygulama anlaşması ya da anlaşmazlığı) sınır yönetimi haritası aracılığıyla vurgulanmaktadır. Cobb vd. (2022) ise iş-iş dışı sınır yönetimine yönelik ele aldıkları nicel çalışmaların; ölçeklerindeki özellikleri ve yapılarındaki kavramsal-işlemsel boşlukları içerik analizi ile sistematik olarak incelemeleri ve aynı zamanda mevcut ölçek maddelerini sınır yönetimi yapılarının kavramsal tanımlarına göre düzenleyerek bir ölçüm sınıflandırmasına ulaşmaları kayda değerdir. Bu sınıflandırma; ölçekler ile alakalı yapıları (esneklik, geçirgenlik, S-E, sınır gücü, kontrol ve rol bulanıklığı), grupları (özellikler, değerlendirmeler, tercihler, tedarikler, talepler ve uygulamalar) ve yönleri (teknolojik, davranışsal, psikolojik, fiziksel ve zamansal) içermektedir.

Bu araştırmanın özgün değerini; yukarıda işaret edilen inceleme temelli çalışmalardan ve diğer çalışmalardan farklı yönleriyle birlikte teorik, metodolojik ve bağlamsal açıdan bilimsel bilgi ve içgörü üretimine sağladığı katkılar oluşturmaktadır. Mevcut araştırma; sınır yönetimi yapılarının nicel ölçümlerine (ölçek ifadelerine) odaklanmasıyla ve bunları içerik geçerlilikleri açısından yapıbozumuna uğrattıp yeniden yapılandırmasıyla, Desrochers ve Sargent (2004) ve Allen vd. (2014) tarafından yapılan literatürdeki nicel ve nitel çalışmaların bulgularının özetlenmesine dayanan çalışmalardan oldukça farklı bir konuma sahiptir. Buna ilaveten, mevcut araştırma ile Cobb vd. (2022) tarafından yapılan çalışma; sınır yönetimi yapılarının ölçümü ile ilgili sorunları (ör., terminolojik karışıklık ve birbirine benzer yapıların çoğalması) vurgulamaları ve bu sorunlarını çözmek için bir ölçüm sınıflandırması oluşturmaları hususunda birbirleriyle örtüşmelerine rağmen, mevcut araştırma; bahsedilen problemlere yönelik yorumlayıcı, eleştirel ve yapılandırmacı paradigmlar minvalinde daha farklı çözüm önerileri ortaya koymasıyla, sınır yapılarını, sınır mekanizmalarını ve sınır yönlerini birleştirerek alanlara göre sınır yönetimi tanımlarını güncellemesiyle (ör., iş sınırının geçirgenliği, kişisel yaşam sınırının geçirgenliği, geçirgenlik talebi, geçirgenlik uygulaması vb.), veri analizini-sentezini bir arada gerçekleştirmesiyle ve ayrıca ölçek ifadelerinden oluşturduğu benzersiz kategori matrisleri ve Allen vd. (2014) tarafından ortaya atılan sınır yönetimi haritasını modifiye ederek matrislerden geliştirdiği çok katmanlı bir model (sınır yapıları, sınır alanları, sınır bölgeleri, sınır yönleri/hareketleri, sınır mekanizmaları, sınır özellikleri, algılanan iş/yaşam çevresinin tedarik ve talep mekanizmaları) aracılığıyla iş/yaşam sınırlarının nasıl yönetilebileceğine dair yeni anlamlar, tanımlamalar, bilgiler ve içgörüler inşa etmesiyle, diğer bir deyişle sınır yönetimine ilişkin sınır koşullarının nasıl olması gerektiğine dair yeni ve derin bir bakış açısı sunmasıyla önceki çalışmanın (Cobb vd., 2022) sınırlılıklarını mümkün mertebe gidermektedir.

Araştırmadan hariç tutulan diğer çalışmalar yönüyle, uluslararası çalışmaların büyük bir çoğunun nicel ampirik tarzda olmaları, başka bir deyişle tahmin, nedensellik ilişkisi ve genelleme amacı taşıdıklarının görülmesi ve ulusal çalışmaların (literatür incelemesi tarzındaki bir çalışma ve nicel ampirik tarzdaki iki çalışma hariç) iş-yaşam/aile dengesine ve çatışmasına nicel ampirik tarzda odaklanırken sınır yönetimi/sınır teorileri konularını ve ilgili yapılarını araştırmadıklarının tespit edilmesi dolayısıyla, bu araştırma; iş/yaşam sınır yönetiminin çok katmanlı doğasının bütüncül anlaşılmasına yönelik sınır yönetimi alan yazınındaki boşluğu kuvvetle muhtemel tamamlamaktadır. Açıkçası, mevcut araştırma, sınır yönetiminin çoklu katmanlarının bütüncül anlaşılmasında; meta-sentez yaklaşımını uygulaması, veri analizini ile sentezini bir arada kullanması, tümevarımsal ile tümdengelsel analitik mantık yaklaşımlarını birleştirmesi ve ölçeklerin içerik geçerliliğini (tanımsal uygunluk ve tanımsal ayırt edicilik) organize etmek için yeni metodolojik-teorik güdümlü yönergeler oluşturmaları (yapısökümcü anlayış ile içerik geçerliliği ölçütlerini birleştirmesi: ölçek yapısının tanınması, kısmi değişikliğe uğratılması ve dönüştürülmesi) yoluyla sınır yapılarını kavramsal-işlemsel olarak güçlendirmektedir. Bunlara ilaveten, bu araştırma; sınır yapılarını, hem ölçek ifadelerinden açığa çıkarılan gömülü anlamlara hem de sınır yönetiminin teorik tanımlarına göre birlikte açıklayarak ve bu yapıları yeniden kavramsallaştırarak hâlihazırdaki sınır teorisini genişletmektedir. Son olarak ise araştırma; sınır koşullarına yönelik yeni bağlamlar (iş çevresi ile yaşam çevresinin esneklik tedariki, S/E tedariki ve geçirgenlik talebi) ortaya koymakta ve kategori matrisleriyle birlikte yeni bir sınır yönetimi modeli geliştirmektedir. Bu bahsedilen yönleriyle halihazırdaki araştırmanın; bilimsel bilgi inşasına önemli katkılar sağlayacağı ve gelecekteki nitel/nicel ampirik, teorik/kavramsal ve inceleme temelli çalışmalara ilişkin benzersiz bir sınır yönetimi çerçevesi oluşturacağı öngörülmektedir.

2. TEORİK ÇERÇEVE

Sınır yönetiminin teorik çerçevesini; Ashforth vd. (2000) tarafından geliştirilen sınır teorisi (boundary theory) ve Clark (2000) tarafından ortaya atılan iş/aile sınırı teorisi (work/family border theory) meydana getirmektedir. Bu minvalde, sınır teorisi (Ashforth vd., 2000); bireylerin; ev, iş ve üçüncü yerler (ör., öğle yemeği zamanında gidilen restoran, sağlık kulübü vb.) arasında sıklıkla meydana gelen ve tekrarlayan mikro rol geçişlerinin psikolojik (ör.,

psikolojik olarak bir rolden çıkıp diğerine girmek) ve fiziksel (ör., işe gidip gelmek) dinamiklerine odaklanmaktadır. Diğer bir yandan, terfi, transfer ve emeklilik gibi makro rol geçişleri sınırların kapsamı dışında tutulmaktadır. İş/aile sınırı teorisi (Clark, 2000) ise bireylerin; iş ve ev alanları arasındaki sınır çizgilerini fiziksel (alanla ilgili davranışın nerede gerçekleştiği), zamansal (alana özgü işlerin ne zaman yapıldığı) ve psikolojik (düşünme kalıpları, davranış kalıpları ve duyguların alanlara göre uygunluk durumunu yansıtan kişisel kurallar) yönlerden nasıl şekillendirdiği ve yönettiği ile ilgilenmektedir.

Her iki teorinin de sınırların oluşturulması ve yönetilmesi sürecine dair çizdikleri birbirine oldukça benzer teorik sınır çerçeveleri aracılığıyla, teorik ve kavramsal anlayışı ileriye taşıdıkları çıkarımında bulunmak mümkündür. Bu bağlamda, Ashforth vd. (2000) tarafından geliştirilen sınır teorisi; roller arasındaki sınırları kalın ve ince olarak ayırmasıyla, mikro rol geçişlerini üç boyutta (iş-ev, iş-iş ve iş-üçüncü yer) ele almasıyla, roller arasındaki psikolojik harekete/yöne odaklanmasıyla, rol segmentasyonunun ve entegrasyonunun özellikleriyle birlikte artılarını ve eksilerini çeşitli kilit kavramlarla (geçirgenlik, esneklik, rol kesintileri ve roller arası geçişler, rol sınırlarını oluşturma ve sürdürme, rol kimliği-rol kontrastı, rol kontaminasyonu, roller arası bulanıklık, geçiş törenleri, rollerdeki değişim büyüklüğü) detaylıca açıklanmasıyla konu alanına özgü çeşitli disiplinlerdeki anlayışa zengin katkılar sağlamaktadır. Clark (2000) tarafından ortaya koyulan iş/aile sınırı teorisi; bireylerin iş ve evi nasıl bölümlere ayırdığını ve bütünleştirdiğini ve onların ayrışma derecesinin mi yoksa bütünleşme derecesinin mi iş/aile alanları arasında dengeye yol açacağını sorgulamasıyla, bireylerin iş ile aile alanları arasındaki sınırları nasıl oluşturup yönettiğini incelemesiyle, bireylerin alanlar arasındaki fiziksel, zamansal ve psikolojik hareketine odaklanmasıyla, iş ve ev alanındaki sınır muhafızlarını ve diğer alan üyelerini betimlemesiyle, çeşitli anahtar sınır yapıları (S-E, geçirgenlik, esneklik, sınır gücü, karışma/harmanlama) sunmasıyla bilimsel bilgi üretimine önemli katkılarda bulunmaktadır.

3. ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ

Bu araştırmanın nasıl yapıldığı; araştırma tasarımı, örnekleme ve veri toplama süreci, veri analizi-sentezi, geçerlilik-güvenilirlik ve araştırma sınırlılıkları aşamalarına göre kapsamlı bir şekilde ortaya konulmuştur.

3.1. Araştırma Tasarımı

Hâlihazırdaki araştırma; nitel araştırma yöntemlerinden meta-sentez tasarımında yürütülmüştür. Meta-sentez; “belirli bir konudaki nitel literatürün bütünleşik bir incelemesi değildir. Ayrıca, seçilen çalışmalardan elde edilen birincil verilerin ikincil veri analizi değildir; daha ziyade, bu çalışmaların bulgularının bir analizidir.” Açıkçası, meta-sentez; incelenen çalışmaların birincil verilerindeki anlamlardan yeni yorumların ve anlamların üretilmesidir (Zimmer, 2006, s. 312). Mevcut anlaşılmanın yüzeyinin altına inme yönüyle meta-sentez; belirli bir olgu hakkında türetilmiş bilgi topluluğunu ve önceden onaylanan fikirlerin geçerliliğini yapıbozumuna uğratarak ve yorumlamak için daha kapsamlı anlama biçimiyle ya da bir şeyi teorileştirmenin daha sosyal olarak sorumlu biçimiyle ve yeni bir gerçeğin çekirdeğiyle daha sağlam türde ortaya çıkmaktır (Paterson vd., 2001). Yapıbozumu ise “alternatif anlayışları ayırt etmek için yapılarını aramaya ve onları sökmeye çalışan bir metnin hem takdir edici hem de eleştirel bir okuması” olarak tanımlanmaktadır. (Chiasson ve Davidson, 2012, s. 201).

Mevcut araştırmada; iş/yaşam sınır yönetimi yapıları ile alakalı geliştirilen ölçümlerdeki 18 yıllık değişim sürecini sistematik bir şekilde karşılaştırarak anlamak, ölçek ifadelerindeki gizli ve açık anlamları açığa çıkarıp derinlemesine yorumlamak, sınır yönetimindeki yapıların kavramsallaştırılmasına-işlemselleştirilmesine yönelik var olan anlayışı yapıbozumuna uğratarak gerekli görüldüğünde yeniden yapılandırmak ve iş ile yaşam alanları arasındaki sınırların nasıl yönetilebileceğine dair yeni anlamlar, tanımlamalar, yorumlar, bilgiler ve içgörüler inşa etmek amacıyla meta-sentez yaklaşımı kullanılmıştır. Bu amaçlara ulaşmak için izlenen yollar, veri analizi-sentezi sürecinde kapsamlı bir şekilde izah edilmiştir.

3.2. Örnekleme ve Veri Toplama Süreci

Araştırmada, olasılıksız örnekleme yöntemlerinden amaçlı örnekleme türü kullanılmıştır. Bu örnekleme yönteminden; sınır yönetimi konusu ile alakalı yanıt aranan araştırma amaçları ve soruları hakkında kaliteli ve ayrıntılı örneklem verileri elde etme imkânı yaratması ve bu verilerin önceden belirlenen meta-sentez tasarımına uygun olmasını sağlaması ve son olarak anlamlı veri analizi yapmayı kolaylaştırması, yani bu verilerden potansiyel derin bilgiler açığa çıkarmayı ve katma değerli içgörüler üretmeyi elverişli hale getirmesi gerekçesiyle, mevcut araştırmada yararlanılmıştır. Akabinde, çalışmaların dâhil edilmesine ve hariç tutulmasına ilişkin gerekli özellikleri içinde barındıran araştırmanın örnekleme ölçütleri belirlenmiştir. Buna yönelik olarak araştırmaya dahil

edilen çalışmaların; (1) 2000 yılından sonra yayımlanması, (2) bilimsel ve hakemli dergilerde açık erişimli yayımlanan tam metin araştırma makalesi olması, (3) nicel ya da karma araştırma yöntemlerinde yürütülen birincil verilere sahip ampirik bir çalışma olması, (4) başlık, özet, giriş ve kavramsal çerçeve bölümlerinde, sınır yönetimine/sınır teorilerine veya ilgili yapılarına açıkça atıfta bulunulması (5) sınır yönetimi veya sınır teorisi yapılarının çalışan odaklı yeni bir nicel ölçümünü (özgün ölçekler/kapalı uçlu anketler) ele alması veya var olan yapıları önemli ölçüde değiştiren çalışan merkezli nicel ölçümleri (modifiye edilen ölçekler/kapalı uçlu anketler) içermesi şeklinde belirlenen özellikleri karşılamasına dikkat edilmiştir. Diğer bir taraftan, mevcut araştırmanın örnekleminde; (1) 2000 yılından önce yayımlanan, (2) bilimsel kitap, tez, bildiri, kavramsal/teorik, inceleme ve sınırlı erişimli/özet halinde yayımlanan veya yayımlanma aşamasındaki araştırma makalesi türlerinde olan, (3) nitel araştırma yöntemlerinde yürütülen birincil ampirik verileri içeren veya nitel/nicel ikincil verilere sahip olan, (4) sınır yönetimi/sınır teorileri konularını ya da ilgili yapılarını araştırma bölümlerinde ele almayan, (5) sınır yönetimi veya sınır teorisi yapılarının benzersiz/özgün bir nicel ölçümünü yansıtmayan veya ölçek maddeleri olmayan/özet halinde olan çalışmalar hariç tutulmuştur.

Araştırma verilerinin; doküman çeşitlerinden bilimsel ve hakemli dergilerde 2000 yılı sonrasında yayımlanan tam metin araştırma makaleleri aracılığıyla toplanmasına karar verilmiş ve bununla birlikte bahsi geçen verilerin fiilen 2021 yılının Aralık ayında toplanmasına; araştırma konusuna ve amacına uygun anahtar kelimelerin (ör., border/boundary management, border/boundary theory, work-life, work-family, work-home, work-nonwork, segmentation-integration, flexibility, permeability, role transitions, interruptions, role blurring, boundary violations, boundary strength, boundary control, sınır yönetimi, sınır teorisi, iş-yaşam, iş-aile, iş-ev, iş-iş dışı, segmentasyon-entegrasyon, esneklik, geçirgenlik, rol geçişleri, kesintiler, rol bulanıklığı, sınır ihlalleri, sınır gücü, sınır kontrolü) birbirleriyle çok çeşitli kombinasyonlarının Google akademik arama motorunda ve DergiPark veri tabanında sistematik olarak aranmasıyla başlanmıştır. Bu araştırmada, 2000 yılından sonraki çalışmaların örnekleme alınma gereksesi olarak; sınır teorileri (boundary/border theories) konularında 2000 yılında yayımlanmalarıyla çığır açan iki çalışmanın (Ashforth vd., 2000; Clark, 2000); iş/ev rolleri ya da iş/aile alanları arasındaki sınırların çetrefilli doğasına ışık tutması ve bundan sonra yapılan çalışmaların da teorik arka planını temsil etmesi ileri sürülebilir. Diğer bir gerekçe ise, küresel ya da uluslararası işletmelerin teknolojik, ekonomik, sosyo-kültürel ve demografik çevrelerindeki 21. yüzyılın beraberinde getirdiği hızlı değişimin; iş/yaşam sınırlarının esnekliğini, geçirgenliğini, bütünleşmesini ve bulanıklaşma potansiyelini arttırması ve buna bağlı olarak sınırların yönetilmesine dair hem kişisel hem de örgütsel düzeyde farklı paradigmaları meydana getirmesi olarak açıklanabilir.

Taranan 1.030 çalışmaya yukarıda bahsedilen örnekleme ölçütlerinin uygulanması sonucunda, halihazırdaki araştırmanın nihai veri setini; 2002-2020 yılları arasında yayımlanan, sınır yönetimi veya sınır teorisi yapılarının nicel ölçümlerini (46 ölçek ve ilgili 209 ölçek ifadesi) ele alan ve aynı zamanda nicel ya da karma araştırma yöntemleri minvalinde yürütülen 18 ampirik uluslararası çalışmanın temsil etmesi uygun görülmüştür. Bu uluslararası çalışmalara A1'den A18'e kadar kodlar atanmıştır. Bunun dışında, erişilen ulusal üç çalışmadan; ilkinin literatür incelemesi olması ve diğer ikisinin nicel yöntemlere göre yürütülen birincil ampirik verileri olmasına rağmen, sınır yönetimi veya sınır teorisi yapılarının benzersiz/özgün bir nicel ölçümünü yansıtmamaları, kısacası ilk çalışmanın ve diğer iki çalışmanın, sırasıyla önceden belirlenen örnekleme ölçütlerinin 3. ve 5. maddelerinde yer alan dahil edilme özelliklerini karşılamadıklarının, bunun yerine hariç tutulma özelliklerini karşıladıklarının anlaşılması dolayısıyla, bu sözü edilen çalışmaların araştırmanın kapsamına alınmamıştır. Diğer ulaşılan ulusal çalışmaların ise iş-yaşam/aile dengesine ve çatışmasına odaklanırken sınır yönetimi/sınır teorileri konularını ve ilgili yapılarını araştırmadıklarının tespit edilmesi, daha geniş bir bakış açısıyla belirlenen örnekleme ölçütlerine uygun olmamaları gereksesiyle, araştırmanın örnekleme içine alınmamıştır.

Ulaşılan çalışmaların ölçek ifadelerinden araştırma amaçlarına ve sorularına yönelik derinlemesine, yorumlayıcı ve anlamlı veri analizi yapma imkânının oluşması, özetle nicelikten ziyade nitelik açısından makul örneklem büyüklüğüne ulaşıldığının anlaşılması gereksesiyle, araştırma verilerinin toplamı 2022'nin Şubat ayında durdurulmuştur. Yine de veri toplamaya devam edilip edilmeyeceği; veri analizi-sentezi sonucunda yeterli veri doygunluğuna (veri derinliğine) ulaşıp ulaşılmamasına bağlı olduğundan dolayı, bu durum, veri analizi-sentezi sürecinde ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

3.3. Veri Analizi ve Sentezi

Araştırma amaçlarına ulaşabilmek ve çalışma süresince gelişen araştırma sorularını anlamlandırabilmek için araştırma tasarımı kısmında detaylıca açıklanan meta-sentez yaklaşımı çerçevesinde, araştırmaya dâhil edilen

birincil çalışmaların içeriği yedi aylık bir zaman diliminde önce analiz edilmiş sonra ise sentezlenmiştir. Bu araştırmanın veri analizi-sentezi birimini, dâhil edilen çalışmaların sınır yönetimi veya sınır teorisi yapılarına dayanan nicel ölçümleri (ölçek ifadeleri) meydana getirmiştir. Diğer bir taraftan, bu çalışmaların; amaç, önem, bulgular (ör., verilerin istatistiksel analizi sonucunda elde edilen bilgiler ve bunların açıklamaları), tartışma, sonuçlar, çıkarımlar ve öneriler kısımları mevcut araştırmanın veri analizi-sentezi biriminin kapsamı dışında tutulmuştur. Veri toplama ve veri analizi-sentezi sürecinde hazırlanan çalışma seti; künyelerine (ör., yazar soyadı, çalışma yılı ve çalışma kodu), araştırma metodolojilerine, teorik yönelimlerine ve ele alınan sınır yönetimi yapılarının kavramsallaştırılmalarına (kavramsal tanımlarına) ve işlemselleştirilmelerine (ölçek ifadelerine) göre dosyalanmıştır. Araştırmaya dahil edilen çalışmaların ölçek ifadelerinden açığa çıkarılan gömülü anlamların derinlemesine yorumlanmasıyla veya ifadelerdeki açık anlamların betimlenmesiyle; sınır yönleri, mekanizmaları, alanları ve yapıları keşfedilirken, kategori matrisleri inşa edilirken ve bir model geliştirilirken bir yandan da üretilen bu bilgiler ile sınır teorilerine (Ashforth vd., 2000; Clark, 2000), sınır modeline (Allen vd., 2014) ve sınır yönetimi literatürüne (Desrochers vd., 2005; Kreiner, 2006; Kossek vd., 2012; Hunter vd., 2019) göre yapıların kavramsallaştırılmaları arasında bilimsel kanıt köprüleri oluşturulmuştur. İşin aslı, bu çalışmada analitik mantığın tümevarımsal ile tümdengelimsel türleri birlikte uygulanarak verilerden kaliteli, derin, kapsamlı ve doyurucu bilgilerin üretilmesi sağlanmıştır. Verilerin analizinde ve sentezinde gerçekleştirilen adımlar, çalışma süresince gelişim gösteren araştırma soruları minvalinde irdelenmiştir. Bu doğrultuda;

Birincil çalışmaların; zaman içindeki metodolojik eğilimlerini ve bilimsel kalitelerini ortaya koyabilmek (S1) amacıyla, bu çalışmaların yönetsel içeriği betimsel olarak analiz edilmiştir. Uygulanan tümdengelimsel analitik mantık çerçevesinde, çalışmaların; araştırma metodolojilerinin özellikleri (yöntemi, örneklemi, örneklem büyüklüğü, veri toplama aracı ve sınır yönetimine ilişkin kullanılan ölçeklerin yapısı, alanı, ifade sayısı ve güvenilirlik analizi) açısından farklılıkları ve benzerlikleri tasvir edilmiştir. Ayrıca, çalışmaların örneklem büyüklüklerine ve güvenilirlik analizlerine (Cronbach alfa katsayısına) göre bilimsel kaliteleri değerlendirilmiştir.

Mercek altına alınan birincil çalışmaların mevcut ölçek yapılarının, iş/yaşam sınır yönetimi terminolojisini nasıl temsil ettiklerini, başka bir deyişle bu çalışmaların ölçeklerinin nasıl bir içerik geçerliliğine sahip olduklarını açığa çıkarmak (S2) ve yapılarla ilişkin gereken müdahaleleri gerçekleştirmek (S3) amacıyla, bu çalışmaların ölçek ifadelerinde var olan anlamları betimlenerek ya da gömülü anlamları açığa çıkarılarak mevcut ve ilgili yapıların sınır yönetimindeki kavramsal tanımlarıyla karşılaştırılmış ve yapısökmücü analize göre ölçek yapılarında gerekli tanımlar, kısmi değişiklikler ve dönüşümler organize edilerek sınıflandırılmıştır. Ölçek yapıları hakkında yeni içgörüler oluşturmak amacıyla, metinleri eleştirme ve takdir etme mantığına dayanan yapıbozumcu okuma ve anlama tekniği ile içerik geçerliliğinin mihenk taşlarından tanımsal uygunluk ve tanımsal ayırt edicilik kriterlerinin bu çalışmada birleştirilmesiyle, bu ölçek yapılarının; teorik bağlamı da dikkate alınarak yorumlayıcı bir tarzda içeriğinin analiz edilmesine yönelik aşağıdaki yönergeler oluşturulmuştur:

- Ölçek yapısının tanınması: Çalışmaların ölçek ifadelerindeki açık ya da gömülü olan anlamları ile mevcut yapıların sınır yönetimindeki teorik tanımları arasında belirgin bir uyumun varlığının anlaşılması ve ölçek yapılarının ilgili sınır yönetimi yapılarından tanımsal açıdan net bir biçimde ayırt edici olması durumunda, ölçeklerin yapı yönünden orijinal varlıkları kabul edilir.
- Ölçek yapısının kısmi değişikliğe uğratılması: İncelenen çalışmaların ölçek ifadelerinde var olan ya da gömülü haldeki anlamları, mevcut yapıların teorik kavramsallaştırmalarıyla yeterince uyumlu olmalarına rağmen, bahsedilen ifadelerin sınır yönetimindeki ilgili yapılardan tanımsal olarak gerektiği gibi ayırt edici olmamaları durumunda, ölçeklerin yapı açısından yeniden ayarlanması ya da modifikasyonu yapılır.
- Ölçek yapısının dönüştürülmesi: İncelenen çalışmaların ölçek ifadelerinin açık ya da gömülü anlamları ile teorik tanımları arasında anlam belirsizliklerinin keşfedilmesi ve bu ifadelerin sınır yönetimindeki ilgili yapılardan tanımsal olarak gereğince ayırt edici olmamaları durumunda, onlardan yeni anlamların üretilmesiyle ölçeklerin yapı bakımından metamorfozu/başkalaşımı gerçekleştirilir.

İş/yaşam sınırlarını hangi katmanların şekillendirdiğini ortaya koymak (S4) amacıyla, birincil çalışmaların ölçek ifadelerinin içeriği analiz edilmiştir. Yapılan içerik analizinde, tümevarımsal ve tümdengelimsel yaklaşımlar birlikte uygulanmıştır. Açıkça belirtmek gerekirse, ilk önce incelenen çalışmaların ölçek ifadelerinden hareket ederek ölçeklere ait yönler, mekanizmalar ve çekirdek alanlar keşfedilmiş daha sonra ulaşılan bu sonuçlar sınır teorilerine veya sınır yönetimi literatürüne istinaden bağlamsallaştırılarak sınıflandırılmıştır.

İş/yaşam sınırlarının nasıl yönetilebileceğini (S5), başka bir deyişle sınır yönetimine yönelik sınır koşullarının nasıl olması gerektiğini açığa çıkarmak amacıyla, birincil çalışmaların ölçek ifadelerinin tematik sentezi gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada; ilk olarak tümevarımsal yaklaşıma daha sonra tümdengelsel yaklaşıma göre tematik sentez yürütülmüştür. Açıkçası, ölçek ifadelerinden keşfedilen gömülü ya da açık anlamların teorik bağlamla bir köprü oluşturması sağlanmıştır. İncelenen çalışmaların ölçek ifadelerinin birbirleriyle sistematik olarak karşılaştırılması, okunması ve anlamlandırılmaya çalışılması sonucunda, ilk etapta olası kodlar ve aday alt kategoriler açığa çıkarılmıştır. Daha sonra yeniden okunan ölçek ifadelerinden açığa çıkarılan gömülü anlamların derinlemesine yorumlanması ve ifadelerdeki açık anlamların betimlenmesi sonucunda, ilk etapta fiili kodlara, kodların bütünleştirilmesiyle alt kategorilere, alt kategorilerden kategorilere ve son olarak bu kategorilerden de ana kategoriye (ana temaya) ulaşılmıştır. Ölçek ifadelerinden yeni anlamların, yeni kodların ve yeni temaların artık üretilemeyeceğinin idrak edilmesi gerekçesiyle, başka bir deyişle anlam derinliğine ve tematik yoğunluğa erişildiğinin düşünülmesinden dolayı veri doygunluğuna fiilen ulaşıldığı sonucuna varılmıştır. Erişilen veri doygunluğu nedeniyle, daha önceden durdurulan veri toplama ile birlikte veri analizi-sentezi de tam anlamıyla sonlandırılmıştır. Ölçeklerden elde edilen kategori matrislerinde yer alan iş/yaşam alanları arasındaki sınır yapısının, sınır mekanizmasının ve sınır yönünün/hareketinin teoriyle birleştirilmesiyle yeni bilgiler ve içgörüler üretilmiştir. Bu sayede, sınır yönetimi yapılarının yeniden kavramsallaştırılması şekillenmiştir. Yeniden üretilen anlamlardan ve tanımlanan kavramlardan yola çıkılarak sınır koşullarının nasıl olması gerektiğine ilişkin iş/yaşam sınır yönetiminin çok boyutlu bir modeli inşa edilmiş ve bu modelin çalışma prensibi çalışmada kurgulanan kapsamlı bir örnek yardımıyla derinlemesine yorumlanmıştır.

3.4. Geçerlilik ve Güvenilirlik

Araştırmanın geçerliliğini sağlamak amacıyla, çalışmada şu işlemler yapılmıştır: Veri toplama ve veri analizi-sentezi ayrılmaz bir bütün olmakla birlikte, veriler iki aylık bir sürede toplanmış ve bu toplanan verilerin analizi-sentezi ise yedi aylık bir sürede tamamlanmıştır. Açıkçası, sistematik olarak incelenen veri setinden anlamlı bir sonuca varabilmek için hâlihazırdaki çalışmada uzun ve yeterli bir zaman dilimi ayrılmıştır. Çalışmada, veri çeşitleme yöntemlerinden veri analizi-sentezi ve teori çeşitlemelerinin gerçekleştirilmesi; veri doygunluğuna ulaşılmasına ve çalışma sonuçlarının güvenilirliğine katkı sağlamıştır. Veri doygunluğuna ulaşılması da zincirleme etki olarak çalışmanın içerik geçerliliğini sağlamıştır. Çalışmada kullanılan çeşitleme yöntemlerini biraz daha açmak gerekirse, veri analizi-sentezi çeşitlemesi sürecinde betimsel analiz, içerik analizi, yapışökümcü analiz ve tematik sentez olmak çoklu veri analizi ve sentezi stratejilerinden yararlanılmıştır. Bu çalışmada analitik mantığın tümevarımsal ile tümdengelsel türleri birlikte uygulanarak mevcut veriler anlamlandırılmış ve bu sayede doyurucu bilgilerin açığa çıkması sağlanmıştır. Teori çeşitlemesinde ise sınır teorileri ve sınır yönetimi literatürü olmak üzere çoklu teorik bağlamlar verilerin analizinde ve sentezinde kanıt niteliğinde kullanılmıştır. Bunların dışında, veriler yalnızca doküman (bilimsel ve hakemli dergilerdeki tam metin çalışma makaleleri) yoluyla toplanmış, diğer bir deyişle veri toplama çeşitlendirmesi yapılmamıştır. Her ne kadar çalışmanın veri kaynağı olarak yalnızca makaleler belirlenmiş olsa da veri kaynağının kaynağı; çok çeşitli ülkelerde, sektörlerde, mesleklerde ve organizasyonlarda istihdam edilen çalışanlardan oluşmuştur.

Diğer araştırmacılar ya da okuyucular tarafından mevcut çalışmanın daha iyi anlaşılabilmesi için çalışma süreci; şeffaf, ayrıntılı ve yoğun bir şekilde gerekçelendirilerek betimlenmiştir. Ayrıca, bu derin betimlemeler; figürler ve tablolar yardımıyla görselleştirilmiştir. Bu bağlamda, çalışmanın; problem durumu, amacı, önemi, özgün değeri, çalışma soruları, kavramsal çerçevesi, tasarımı, örnekleme-veri toplama süreci, veri analizi-sentezi süreci, geçerliliği-güvenilirliği, bulguları, sonuçları-tartışmaları, sınırlılıkları-önerileri ve kaynakçası (ör., çalışmaya dahil edilen çalışmaların işaretlenmesi) en ince detayına kadar izah edilmiştir. Kısacası, bu çalışmada; neler yapılmak istendiği, çalışmanın nasıl yapıldığı, çalışmada nelerin açığa çıkarıldığı ve çalışmada açığa çıkarılanların anlamı derinlemesine yorumlanmış ve tasvir edilmiştir. Çalışmada hangi örnekleme yönteminin kullanıldığı (olasılıksız-amaçlı-ölçüt örnekleme), örnekleme yönteminin kullanılma gerekçesi ve örneklem seçiminin nasıl yapıldığı, başka bir deyişle çalışmaların çalışmaya dâhil edilmesindeki ve hariç tutulmasındaki ölçütler net bir şekilde tanımlanmıştır.

Araştırmanın güvenilirliğini oluşturmak amacıyla, çalışmada aşağıdaki işlemler gerçekleştirilmiştir: İncelenen çalışma setinin içeriğinin (ör., çalışmaların künyelerinin ve çalışma metodolojilerinin) betimlenmesiyle ölçeklerin daha kolay kavranması sağlanmıştır. Çalışma süresince yapılan işlemler; (ör., veri toplamada ulaşılan belgeler, veri-analizi sentezi süreci ve hazırlanan çalışma bulguları) alınan düşünce notlarıyla birlikte açık ve kapsamlı bir şekilde dosyalanmıştır. Çalışma, tek yazarlı yürütüldüğünden; meslektaşlar, uzmanlar veya diğer

araştırmacılar ile uzlaşmaya dayalı kodlama yapmak mümkün olmadığı gerekçesiyle, araştırmacının konuya ve ifadelere olan içgörü düzeyinin zaman içerisindeki değişimine dayanan içsel uzlaşmaya dayalı kodlama esas alınmıştır. Oluşturulan kodların ve kategorilerin kendi içlerinde ve birbirleriyle anlamlı ve tutarlı olmalarını sağlamak için birincil çalışmaların ölçek ifadeleri geniş bir zaman diliminde sistemli olarak incelenmiştir. Şöyle ki, araştırmada incelenen çalışmaların ölçek ifadeleri her ay düzenli olarak tekrar kodlanmış ve bu sayede farklı zamanlarda yapılan kodlamalardaki benzerliklerin ve farklılıkların tespit edilmesiyle, potansiyel kodlardan ve aday kategorilerden fiili kodlar ve asli kategoriler açığa çıkarılmıştır. Veri analizi ve sentezi sonucunda oluşturulan kategori matrisleri; ölçek ifadelerinden ve teorik bağlamdan sunulan alıntılarla mütemadiyen desteklenmiştir. Ölçek ifadelerinden keşfedilen gömülü ya da açık anlamlar ile teorik bağlam arasında bir köprü kurulması neticesinde, araştırmacı; kendini dolaylı olarak araştırmada yansıtmaya ve nesnellığe yaklaşmaya çalışmıştır. Son olarak, araştırmacının metodolojisi ile araştırma bulgularının tutarlı olup olmadığı kontrol edilmiş, bulgular şeffaf bir şekilde raporlanmış ve buna ilaveten bulgular sonuç bölümünde araştırma sorularıyla bağlantı oluşturularak uygun bir biçimde tartışılmıştır.

3.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Mevcut araştırmanın birtakım sınırlılıkları bulunmaktadır. Bunları şu şekilde izah etmek mümkündür: Araştırmada veri kaynağı ve veri toplama araçlarının çeşitlenmesi yapılamamıştır. Şöyle ki, bilimsel ve hakemli dergilerde açık erişimli yayımlanan nicel ampirik verilere sahip tam metin araştırma makaleleri incelemeye alınmıştır. Diğer bir taraftan, tezler, bildirimler, teorik çalışmalar ve nitel ampirik verilere sahip makaleler araştırmaya dâhil edilmemiştir. Veriler, gözlem ve görüşme yoluyla elde edilmemiştir; bilakis yalnızca dokümanlar aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin, araştırmanın amacına ve meta-sentez tasarımına uygun olmasını sağlamak için yalnızca nicel ölçümlere (ölçek ifadelerine) sahip olan çalışmalara odaklanılmıştır. Araştırmacı çeşitlenmesi gerçekleştirilememiştir. Diğer bir deyişle, araştırmada; meslektaş incelemesine, uzman görüşüne ve başka bir araştırmacı kontrolüne başvurulmamıştır. Bunun gerekçesi ve yapılan işlemler, güvenilirlik kısmında izah edilmiştir. Bu araştırmada; olasılıksız örnekleme yöntemlerinden amaçlı örnekleme türünden yararlanılmıştır. Yani, örnekleme çeşitlenmesi yapılamamıştır. Yine de elde edilen örneklem büyüklüğü; meta-sentez için veri doygunluğuna (anlam derinliğine ve tematik yoğunluğa) ulaşılmasını ve araştırma sorularına yönelik derin bilgilerin açığa çıkmasını sağlamıştır.

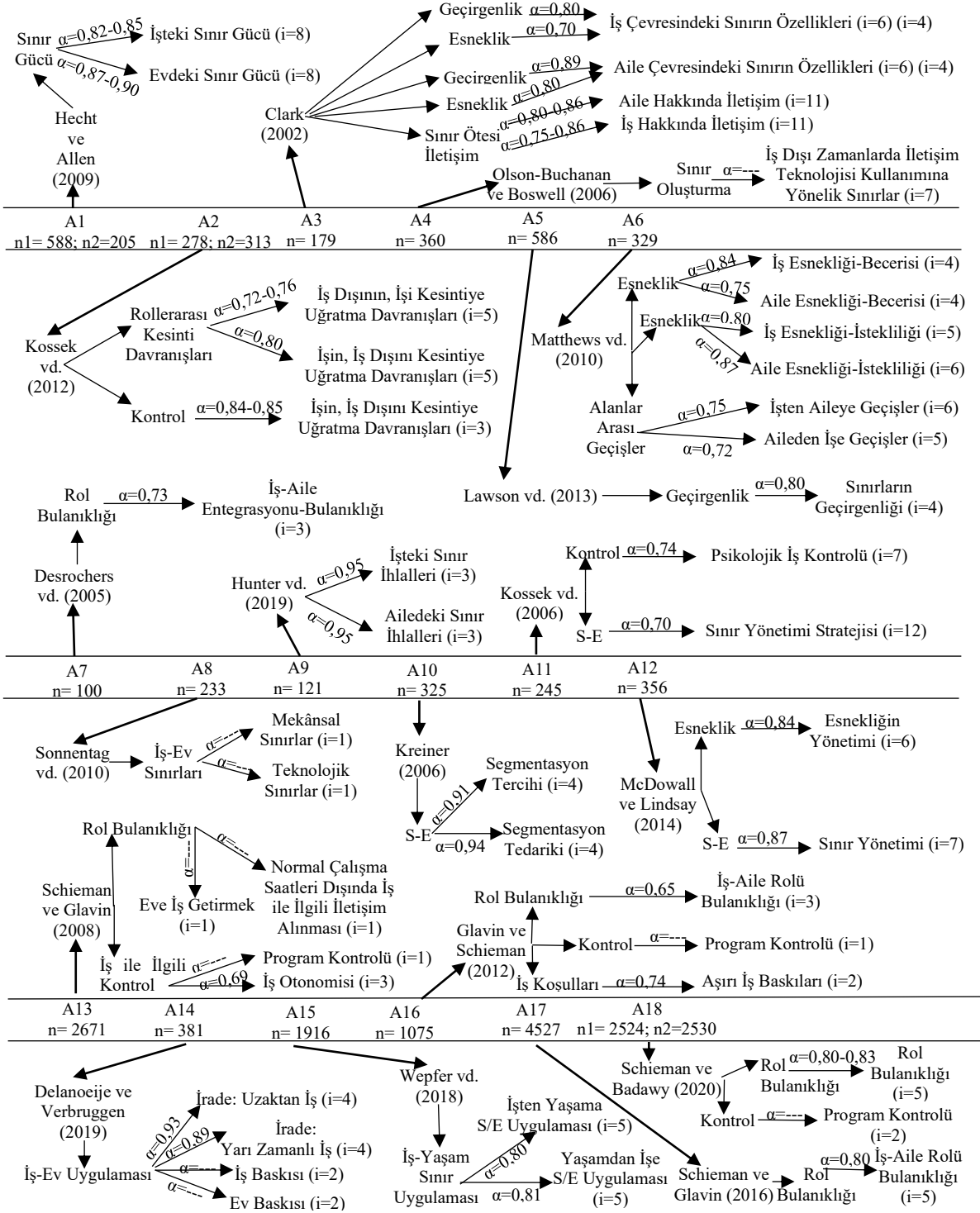
4. BULGULAR

İncelenen çalışmaların betimsel bulgularını meydana getiren; kodları, örneklem büyüklükleri, yazarları, yılları, ölçeklerine ait yapıları-alanları, güvenilirlik katsayıları ve ifade sayıları şekil 1’de sunulmaktadır.

Yazarlar açısından çalışmaların; ikiden fazla, iki ve tek yazarlı olduğu görülmektedir. Ulaşılan çalışmalar, 2002 ile 2020 yıl aralığını (f=18) kapsamakla birlikte 2002-2010 (f=9) ve 2012-2020 (f=9) alt yıl aralıklarından oluşmaktadır. İncelenen 18 çalışmadaki [A1-A18] toplam 209 ölçek ifadesini yansıtan 46 ölçeğin, 5 alandan (iş dışı, ev, aile, yaşam ve iş) ve 15 yapıdan meydana geldiği görülmektedir. Ölçekleri temsil eden bu yapılar; esneklik (f=7), kontrol (f=6), rol bulanıklığı (f=6), iş-ev uygulaması (f=4), S-E (f=3), geçirgenlik (f=3), roller arası kesinti davranışları (f=2), alanlar arası geçişler (f=2), sınır gücü (f=2), sınır ihlalleri (f=2), sınır ötesi iletişim (f=2), iş-ev sınırları (f=2), iş-yaşam sınır uygulaması (f=2), iş koşulları (f=1) ve sınır oluşturma (f=1) şeklinde tasnif edilmektedir.

Çalışmaların ölçeklerine ilişkin güvenilirliklerinin; $0,65 \leq \alpha \leq 0,95$ aralığında yer aldığı görülmektedir. Bunun dışında, Cobb vd. (2022) tarafından da belirtildiği gibi tek maddeli ölçekler ve ortak değişkenlik göstermesi beklenmeyen maddeler için Cronbach alfa koşulları sağlanamamaktadır. Böylelikle, bu araştırmada yer alan tek maddeli ölçümlere sahip A8, A13, A14 ve A16 kodlu çalışmalarda ve Olson-Buchanan ve Boswell’in (2006) açıkladığı gibi mutlaka başka bir değişkenle birlikte değişim göstermesi beklenmeyen ölçek ifadelerine sahip A4 ve A18 kodlu çalışmalarda Cronbach alfa katsayılarına başvurulmadığı göze çarpmaktadır.

Şekil 1. İncelenen Çalışma Setinin Betimsel İçeriği

Not: α = Cronbach alfa katsayısı; i = İfade Sayısı; n = Örneklem büyüklüğü.

Araştırma yöntemlerine göre mevcut çalışmaların; nicel (f=16) ve karma (f=2) olarak tasarlandığı anlaşılmaktadır. Veri toplama araçları bakımından, yapılan çalışmalarda; anket tekniğine, görüşme ve odak grubu tekniklerine başvurulduğu

görülmektedir. Ele alınan çalışmaların örneklemi; çok çeşitli ülkelerde (ör., ABD, Kanada, İsviçre, Birleşik Krallık, Almanya, Avusturya, Belçika vb.), sektörlerde (ör., eğitim, sağlık, otelcilik, bilgi, finansal hizmetler vb.), mesleklerde (ör., yönetici, idari personel, akademik personel, din görevlisi, polis memuru, teknik personel, klinik personeli, bilgisayar destek personeli, büro hizmetleri personeli vb.) ve organizasyonlarda (ör., üniversiteler, oteller, hastaneler, klinikler vb.) istihdam edilen çalışan grubu meydana getirmektedir. Son olarak, ilgili çalışmaların örneklem büyüklüklerinin $100 \leq n \leq 4.527$ aralığında yer aldığı görülmektedir. Buna ilaveten, örneklem büyüklüklerinin dağılımına göre çalışmalar; 400 ve üstü ($f=8$), 300-399 ($f=6$), 200-299 ($f=4$) ve 100-199 ($f=3$) alt aralıkları içermektedir.

Tablo 1. İncelenen Çalışmaların Ölçeklerinin Yapısökümüne Uğratılması Sonucunda Tanınan, Kısmi Değişiklik Yapılan ve Dönüştürülen Ölçek Yapıları ve Umumi Alanları ile Birlikte Ölçek İfadelerinden Açığa Çıkarılan Ölçeklerin Yönü ve Mekanizması

ÇK	Ölçek Yapısı	Ölçek ve İlgili Umumi Alanı	Ölçek Mekanizması				Ölçek Yönü				
			Te	Uy	Ted	Ta	Fi	Za	Da	İl	Ps
A1	Geçirgenlik **	İşteki sınır geçişleri **		+			+	+	+	+	+
		Evdeki sınır geçişleri **		+			+	+	+	+	+
A2	Geçirgenlik	İş dışının, işi kesintiye uğratma davranışları		+			+	+	+	+	+
		S-E *	Sınır kontrolü			+				+	+
A3	Geçirgenlik	İş çevresindeki sınırın özellikleri: Geçirgenlik		+			+			+	+
		Esneklik	İş çevresindeki sınırın özellikleri: Esneklik			+		+			
	Geçirgenlik	Aile çevresinde sınırın özellikleri: Geçirgenlik		+			+			+	+
		Esneklik	Aile çevresindeki sınırın özellikleri: Esneklik			+		+			
S-E	İş arkadaşlarıyla aile hakkında iletişim		+			+	+	+	+	+	
S-E	Aileyle iş hakkında iletişim		+			+	+	+	+	+	
A4	S-E	İş dışı zamanlarda iletişim teknolojisi kullanımına yönelik sınırlar		+				+	+	+	
A5	Geçirgenlik	Sınırların geçirgenliği				+		+	+	+	+
A6	Esneklik	İş esnekliği-becerisi			+		+	+	+		
		Aile esnekliği-becerisi			+		+	+	+		
	S-E *	İşte entegrasyon tercihi *		+			+	+	+		
		Ailede entegrasyon tercihi *		+			+	+	+		
S-E **	İşten aileye entegrasyon uygulaması **		+			+	+	+	+		
	Aileden işe entegrasyon uygulaması **		+			+	+	+	+		
A7	Rol bulanıklığı	İş-Aile Entegrasyonu-Bulanıklığı		+			+		+		+
A8	S-E	Mekânsal Sınırlar		+			+			+	
		Teknolojik Sınırlar		+					+	+	
A9	Geçirgenlik	İşteki sınır ihlalleri				+					+
		Ailedeki sınır ihlalleri				+					+
A10	S-E	Segmentasyon tercihi		+			+		+	+	+
		Segmentasyon tedariki			+		+		+	+	+
A11	Esneklik **	Psikolojik iş kontrolü			+		+	+			+
		S-E	Sınır yönetimi stratejisi		+			+	+	+	+
A12	S-E	Sınır yönetimi		+			+	+	+	+	+
		Esnekliğin yönetimi		+				+	+	+	
A13	Geçirgenlik **	Normal çalışma saatleri dışında işle ilgili ilgili iletişim alınması		+			+			+	
		Eve iş getirmek					+		+		
	Esneklik **	Program kontrolü			+			+			
İş otonomisi				+						+	
A14	Esneklik	İrade (Uzaktan İş)		+			+		+	+	+
		İrade (Yarı zamanlı iş)		+			+		+	+	+
		İş baskısı			+				+	+	+
		Ev baskısı			+				+	+	+

ÇK	Ölçek Yapısı	Ölçek ve İlgili Umumi Alanı	Ölçek Mekanizması				Ölçek Yönü				
			Te	Uy	Ted	Ta	Fi	Za	Da	İl	Ps
A15	S-E	İşten yaşama S / E uygulaması		+			+	+	+	+	+
		Yaşamdan işe S / E uygulaması		+			+	+	+	+	+
	S-E **	İşten aileye entegrasyon uygulaması **		+			+	+	+	+	+
A16	Esneklik **	Program kontrolü			+			+			+
		Geçirgenlik	Aşırı iş baskıları				+	+			
A17	S-E **	İşten aileye entegrasyon uygulaması **		+			+	+	+	+	+
A18	S-E **	İşten aileye entegrasyon uygulaması **		+			+	+	+	+	
		Program kontrolü			+			+	+		

Not: Te = Tercih; Uy = Uygulama; Ted = Tedarik; Ta = Talep; Fi = Fiziksel; Za = Zamansal; Da = Davranışsal; İl = İletişimsel; Ps= Psikolojik; ÇK = Çalışma kodu. * Kısmi değişiklik; ** Dönüşüm.

İncelenen çalışmaların; ölçek ifadelerinin içeriğinin yapısökümcü okuma ve anlama tekniğiyle analiz edilmesi sonucunda, ölçeklerine ait yönleri, mekanizmaları, alanları ve yapıları tablo 1’de gösterildiği gibidir. Mercek altına alınan 18 çalışmadaki 209 ölçek ifadesinin anlamı; yapısökümcü okuma ve anlama tekniğine göre hem tanıma (varlığını kabul etme) hem de eleştirme temelinde önce parçalara ayrılmış ve karşılaştırılmış ardından da ölçek ifadelerinin içeriği analiz edilerek derinlemesine yorumlanmıştır. Ölçek ifadelerindeki gizli anlamları yüzeye çıkarmak amacıyla, ilgili ifadelerden davranışsal, fiziksel, zamansal, iletişimsel (ör., iletişim kurma ve iletişim teknolojileri) ve psikolojik (ör., bilişsel ve duygusal) boyutlardan oluşan ölçek yönü ya da biçimi keşfedilmiştir. Ölçek biçimleri açısından, çalışmalardaki davranışsal yönün, diğer yönlere göre daha baskın olduğu görülmüştür. Buna ilaveten, ilgili ifadelerden uygulama (yürürlüğe koyma/sahneleme), tedarik, talep ve tercih bileşenlerini kapsayan bir ölçek mekanizmasının ortaya çıkması sağlanmıştır. Ölçek mekanizmaları bakımından; diğer mekanizmalara kıyasla uygulama temelli mekanizmanın çalışmalarda daha fazla yer aldığı görülmüştür. Ölçeklerin; ev, aile ve iş dışı alanları, kişisel yaşam alanı olarak yeniden biçimlendirilmiştir. Ölçeklerin; iş alanının yönetimi (ör., A3’deki iş çevresindeki sınırın geçirgenlik özelliği, A11’deki psikolojik iş kontrolü vb.), kişisel yaşam alanının yönetimi (ör., A9’daki ailedeki sınır ihlalleri, A10’daki segmentasyon tedariki vb.) ve iş ile kişisel yaşam alanlarının birlikte yönetimi (ör., A2’deki sınır kontrolü, A12’deki sınır yönetimi vb.) şeklinde üç çekirdek alanı keşfedilmiştir. Bu bağlamda, yaşam-iş (f=17; %36,96) ve genel iş/yaşam (f=5; %10,87) sınır yönetimlerine kıyasla iş-yaşam (f=24; %52,17) sınır yönetimini kapsayan, yani iş yaşamına göre kişisel yaşamın yönetimini içeren ölçeklerin çalışmalarda oldukça fazla yer aldığı belli olmuştur.

Diğer bir taraftan, mevcut ölçek ifadelerinin anlamı ile kavramsal tanımları arasındaki uyumu ve uyumsuzluğu (ör., anlam belirsizlikleri ve boşlukları) keşfetmek ve ifadelerden gömülü anlamları açığa vurmaya ve yeni anlamlar üretmek amacıyla, ilgili ifadeler yapıbozumuna uğratarak, ölçeklerden (f=46) yukarıda açığa çıkarılan üçlü çekirdek alana (yaşam-iş, iş-yaşam ve genel iş/yaşam) dokunulmaksızın, yalnızca tabloda işaretlenen umumi alanlarda (f=9) yeniden biçimlendirmeye gidilmiştir. Buna ilaveten, diğerlerinin (f=37) ise özgün hali tanınmıştır. Benzer bir şekilde, mevcut ölçekleri temsil eden yapıların bazılarının özgün hali tanınmış (f=29) olmakla birlikte bazılarında ise yeniden yapılandırılmaya [kısmi değişiklik yapılan (f=3) ve dönüşüme uğratan (f=14)] gidilmiştir. Yapılan müdahaleler sonucunda, orijinal yapılar yeniden biçimlendirilmiştir. Buna yönelik, önceki ve sonraki yapıya ait betimsel bulgular; şekil 1’de (f=15) ve tablo 1’de (f=4) sergilendiği gibidir. Ölçekleri temsil eden bu dört yapının; sırasıyla S-E sürekliliği (f=19; %41,30), esneklik (f=14; %30,43), geçirgenlik (f=12; %26,10) ve rol bulanıklığı (f=1; %2,17) şeklinde vücut bulması sağlanmıştır. Bu bağlamda, ölçek ifadelerini temsil eden ölçek alanlarında ve yapılarında gerçekleştirilen tanımlar, kısmi değişiklikler ve dönüşümler ve bunların ana gerekçeleri şu şekilde izah edilebilir:

İş/yaşam sınır terminolojisi bakımından, esneklik; “bir alanın veya diğerinin taleplerine bağlı olarak bir sınırın ne ölçüde daralabileceği veya genişleyebileceğidir” (Clark, 2000, s. 757). Esneklik, “mekânsal ve zamansal sınırların bükülebilme derecesidir.” Başka bir deyişle “esnek sınırlara sahip bir rol, çeşitli ortamlarda ve çeşitli zamanlarda sahnelenebilir” (Ashforth vd., 2000, s. 474). Aslında, esneklik, kişinin sınırları değiştirme kapasitesidir. Kişinin ailesi için iş yaşamını esnetmesi durumunda, aile ihtiyaçlarını ve taleplerini yerine getirmek için iş alanını genişletmesi mevcutken; işi için aile yaşamını esnetmesinde ise iş ihtiyaçlarını ve taleplerini karşılamak için aile alanını genişletmesi söz konusudur (Allen vd., 2014). Bahsedilen teorik tanımlarla uyumlu bir şekilde; A3, A6 (beceri temelli esneklik) ve A12 kodlu çalışmalarda yer alan beş ölçeğin esneklik yapısının varlığı kabul edilmiştir. Daha geniş bir bakış açısıyla, ölçek ifadelerinin; esneklik yapısının yukarıdaki kavramsal tanımını olması gerektiği

gibi yansıttığının ve ilgili sınır yönetimi yapılarının kavramsal tanımlarından farklı bir içerik alanını temsil ettiğinin, başka bir tabirle farklı bir bilgi kütesini ya da terim dizisini ölçtüğünün anlaşılması gerekçesiyle, ölçek yapılarının özgün hali tanınmıştır. A14'deki dört ölçeğin yapısında, içerik geçerliliğinin mihenk taşlarından tanımsal uygunluk ve tanımsal ayırt edicilik kriterlerinin olması gerektiği gibi kurulması dolayısıyla, ölçek yapılarının özgün hali esneklik olarak tanınmıştır. Açıkçası, uzaktan işi ve yarı zamanlı işi kullanma iradesini ve algılanan iş ve ev baskılarını ele alan ölçek ifadelerindeki gömülü anlamın açığa çıkarılması sonucunda, iş-ev uygulaması biçiminde belirlenen ölçeğin yapısı esneklik olarak tasnif edilmiştir.

A11, A13, A16 ve A18 kodlu çalışmalardaki beş ölçeğin kontrol olarak belirtilen orijinal yapısında içerik geçerliliğinin layıkıyla sağlanamadığının anlaşılması gerekçesiyle, ölçeklerin mevcut yapısı esneklik olarak dönüştürülmüştür. Daha açık bir şekilde vurgulamak gerekirse, A11, A13, A16 kodlu çalışmaların ölçek ifadelerinin [ör., işin, kişinin işi nasıl yapacağı hususunda ona bağımsızlık fırsatı verme derecesi (A11), iş saatlerini zamanlamada işte sahip olunan kontrol seviyesi (A13), kişinin işe ne zaman başlayıp ne zaman bitireceğine kimin (kendisinin ya da başka birinin) ne ölçüde karar verdiği (A16)], Kossek vd. (2012, s. 114) tarafından "kişinin sınır çevresi üzerinde algıladığı kontrolünün psikolojik yorumları" şeklinde ileri sürülen kontrol yapısının kavramsal tanımını doğru bir şekilde temsil etmediği yorumuna varılabilir. İşin aslı, bu ölçekler; sınır çevresindeki kontrol yerine iş kontrolünü ölçmektedir. Kontrol yapısında tanımsal uygunluk kriterinin olması gerektiği gibi yakalanmamasına ilaveten ölçeklerin mevcut kontrol yapısı ile sınır yönetimindeki esneklik yapısının tanımsal olarak ayırt edici olmadığı da söylenebilir. A18 kodlu çalışmada ise iş kontrolü ile birlikte sınır çevresindeki esneklik ölçülmektedir. Açıkçası, ilgili çalışmanın ölçek ifadesinde [ör., kişisel veya ailevi sorumlulukları yönetmek için işte programlama esnekliğine sahip olma düzeyi (A18)] görüldüğü gibi kontrol yapısında tanımsal uygunluğun yeterli olarak yakalanmamasına ilaveten halihazırdaki kontrol yapısı ile esneklik yapısının benzer bir içerik alanını temsil ettiği ileri sürülebilir. Esneklik tedarikinin anlamlandırılması; yukarıdaki ölçeklerin, iş ile kişisel yaşam arasındaki sınırları yönetmede kişinin sahip olduğu otonomi, öz yeterlilik ve içsel kontrol düzeyleri ile birlikte sınır çevresinin etki derecesini düşündürmesinden kaynaklanmaktadır.

İş/yaşam sınır literatürü açısından, geçirgenlik; "diğer alanlardan gelen öğelerin girebilme derecesidir" (Clark, 2000, s. 754). Diğer bir deyişle geçirgenlik, "bir rolün kişinin fiziksel olarak rolün alanında yer almasına; ancak psikolojik veya davranışsal olarak başka bir role dahil olmasına izin verme derecesidir" (Ashforth vd., 2000, s. 474). Ashforth vd. (2000), S-E özelliklerini incelerken roller arası kesinti davranışına atıfta bulunmaktadır. Onun çalışmasına göre; roller arası kesintiye seyrek düzeyde izin veren sınırlar geçirimsiz; roller arası kesintiye sıklıkla izin veren sınırlar ise geçirendir. Clark (2000) ise fiziksel ve zamansal geçirgenliklerin kesintiler olarak algılandığını belirtmektedir. Schieman ve Glavin (2008), geçirgenlik kavramının; bir alanın yönlerinin başka bir alana izinsiz girebilme derecesini de kapsadığını ileri sürmektedir. Kreiner vd. (2009, s. 713), "bireyin bir davranışın, olayın veya etkinliğin arzu edilen iş-ev sınırının önemli bir yönünü ihlal ettiğine veya ihmal ettiğine dair algısı" olarak tanımladığı sınır ihlalleri kavramının izinsiz girişler ve mesafe ihlalleri şeklinde ortaya çıkabileceğini vurgulamaktadır. Hunter vd. (2019, s. 1288) ise sınır ihlallerini "aynı zamanda bir kesinti veya mevcut davranış akışında harici olarak oluşturulan, geçici bir durma" ile de yakından ilişkili olduğunu iddia etmektedir. Son tahlilde, Allen vd. (2014), geçirgenliği; iş ve aile alanlarını birbirine bağlayan kesintiler ve rol geçişleri gibi diğer mevcut yapılardan oluşan gizli bir yapı olarak yorumlanabileceğini önermektedir. Değinilen teorisyenlerin görüşleri ile tutarlı bir şekilde; A3 ve A5 kodlu çalışmalarda konumlanan üç ölçeğin geçirgenlik yapısının varlığı kabul edilmiştir. Daha derinden bakıldığında, ölçek ifadelerinin; geçirgenlik yapısının kavramsal tanımını olması gerektiği gibi aksettirdiğinin ve ilgili sınır yönetimi yapılarının kavramsal tanımlarından farklı bir içerik alanını temsil ettiğinin anlaşılması nedeniyle, ölçek yapılarının özgün hali tanınmıştır. A2, A9 ve A16 kodlu çalışmalardaki beş ölçeğin, sırasıyla roller arası kesinti davranışları, sınır ihlalleri ve iş koşulları olarak belirtilen yapılarında, içerik geçerliliği biçimlerinden tanımsal uygunluk ve tanımsal ayırt edicilik ölçütlerinin olması gerektiği gibi karşılanması gerekçesiyle, ölçek yapılarının özgün hali geçirgenlik olarak tanınmıştır.

Clark (2000); geçirgenlik, esneklik ve karıştırma özelliklerinin bir araya gelmesini sınır gücü olarak tasvir etmektedir. Ayrıca, güçlü sınırların; geçirimsiz (sızdırmaz), esnek olmayan (inelastik) ve karışmaya izin vermeyen özelliklere sahip olduğunu; bilakis zayıf sınırların ise geçirgen, esnek ve karışmayı kolaylaştıran özellikler taşıdığını önemle belirtmektedir. Bu teoriye dayanarak, A1'deki iki ölçeğin orijinal yapısında içerik geçerliliğinin layıkıyla kurulamadığının anlaşılması sebebiyle, ölçeklerin başlangıç yapısı (sınır gücü) ve umumi alanları (işteki-evdeki sınır gücü), sırasıyla geçirgenlik ve işteki-evdeki sınır geçişleri olarak dönüşüme uğratılmıştır. Açıkçası, bahsedilen çalışmanın ölçek ifadelerinin (ör., evde çalışmak, mesai saatinden sonra çalışmak ve çalışırken özel yaşamı düşünmek), Clark (2000) tarafından açıklanan sınır gücü yapısının kavramsal tanımını doğru bir şekilde

temsil etmediği yorumu getirilebilir. Bunun yerine, ilgili ölçeklerin, geçirgenlik yapısının teorik tanımını net bir şekilde yansıttığı yorumu yapılabilir. Şöyle ki, sınır gücünün derecesini belirlemek için gerekli olan geçirgenlik özelliğinin ölçek ifadelerinde tamamen yansıtılmasına rağmen, sınırları değiştirme kapasitesi olarak bilinen esneklik özelliğinin ise ifadelerde baştan sona ihmal edildiği görülmektedir. Bununla birlikte, sınır gücünün merkezine yalnızca geçirgenliği alan A1'deki çalışmada, bu geçirgenliğin hem sınır gücünün hem de S-E sürekliliğinin önemli bir bileşeni olduğunun belirtilmesiyle, içerik geçerliliğinin tanımsal ayırt edicilik kriterinin de göz ardı edildiği dikkati çekmektedir.

Rol bulanıklığı; yüksek düzeyde bütünleşmiş iş ve aile rollerinin bir sonucudur (Ashforth vd., 2000). Rol bulanıklaşması yerine rol karışması terimini kullanan Clark (2000) ise sınırlar çevresinde çok fazla geçirgenlik ve esneklik olduğunda böyle bir durumun ortaya çıktığını iddia etmektedir. Glavin ve Schieman (2012) geçirgenliğin rol bulanıklığından farklı olduğunu ve rol bulanıklığının oluşması için gerekli ancak yeterli olmayan bir koşulu temsil ettiğini belirtmektedir. Örneğin; eve iş getirmek, geçirgen bir iş-aile sınırını temsil eder, bu nedenle rol bulanıklığı olasılığını artırır; ancak rol bulanıklığının oluşması zorunlu değildir. Bu minvalde, A13'de yer alan iki ölçeğin rol bulanıklığı olarak adlandırılan orijinal yapısında içerik geçerliliğinin layıkıyla sağlanmadığının anlaşılması gerekçesiyle, ölçeklerin mevcut yapısı geçirgenlik haline getirilmiştir. Şöyle ki, mevcut çalışmanın ölçek ifadelerinden; normal çalışma saatleri dışında müşterilerden, iş arkadaşlarından ve yöneticilerden iş ile ilgili konularda iletişim alınması ve kişinin eve iş getirmesi rol bulanıklığı yapısının kavramsal tanımından ziyade geçirgenlik yapısının kavramsal tanımını net bir şekilde yansıttığı yorumuna varılabilir. Bu durum, Desrochers vd. (2005) tarafından ortaya atılan rol bulanıklığı tanımında vurgulanan iş-yaşam sınırlarını ayırt etmedeki belirsizlik veya zorluk algısından, ölçek ifadelerinde hiçbir şekilde bahsedilmemesine dayandırılabilir. Ayrıca, çalışmada; iş/yaşam alanlarında örtüşen rollere veya çoklu görevlere dair herhangi bir ölçek ifadesi de yer almamaktadır. Diğer bir önemli gerekçe ise rol bulanıklığı için esneklik ve geçirgenlik özelliklerinin her ikisinin şiddetli bir şekilde, başka bir tabirle iş yaşamının ve kişisel yaşamın entegrasyonunun aşırı derecede ölçek ifadelerinde bulunması gerekirken; bilakis bu ifadelerde iş yaşamının kişisel yaşama nüfuz etmesini ya da izinsiz girişlerini yansıtan bir geçirgenlik yapısının daha baskın gözükmesidir.

İş/yaşam sınırı terminolojisine istinaden, belirli bir rol çiftinin yüksek segmentasyondan yüksek entegrasyona kadar değişen bir süreklilik üzerinde düzenlenebileceğinden bahseden Ashforth vd. (2000) rol sınırlarını; esneklik, geçirgenlik ve rol kimliği (karşıtlık) kavramlarının birbirleriyle ilişkilerine göre açıklar. Onun çalışmasına göre, roller arasındaki kimliklerde büyük farklılıklara sahip (yüksek karşıtlık), belirli mekânlara ve zamanlara bağlı (esnek olmayan) ve birkaç roller arası kesintiye izin veren (geçirimsiz) roller oldukça bölümlere ayrılmışken; bunun aksine roller arasındaki kimliklerde büyük benzerliklere sahip (düşük karşıtlık), belirli yerlere ve zamanlara bağlı olmayan (esnek) ve roller arası kesintilere izin veren (geçirgen) roller ise oldukça bütünleşiktir. Ashforth vd. (2000) tarafından gerçekleştirilen çalışmaya benzer bir şekilde Allen vd. (2014) segmentasyonun; düşük esneklik ile düşük geçirgenlik birleştiğinde var olduğunu, entegrasyonun ise yüksek esneklik ile yüksek geçirgenlik birleştiğinde ortaya çıktığını ileri sürmektedir. Clark (2000), iki dünya (iş/aile) arasında yer alan bir uçta segmentasyon bir uçta da entegrasyon sürekliliği olarak bilinen alanlardaki farklılıklarla insanların nasıl başa çıktığını psikolojik sınır yönünden ele almaktadır. Clark'a (2000, s. 755) göre, "ailesi ve işi tam olarak bütünleşmiş bir kişi, neyin eve ait olduğu ve neyin işe ait olduğu konusunda hiçbir ayırım yapmaz: görevin işle ya da evle ilgili olup olmadığına bakılmaksızın, insanlar, düşünceler, entelektüel ve duygusal yaklaşımlar aynıdır." Segmentasyonda ise düşünceler, öngörüler, entelektüel ve duygusal yaklaşımlar ise tamamen farklıdır. Bahsedilen teorik tanımlar minvalinde; A10, A11 ve A12 kodlu çalışmalarda yer alan dört ölçeğin S-E sürekliliği yapısının varlığı kabul edilmiştir. Daha gür bir şekilde seslendirildiğinde, ölçek ifadelerinin; S-E yapısının yukarıda vurgulanan kavramsal tanımını olması gerektiği gibi yansıttığının ve ilgili sınır yönetimi yapılarının kavramsal tanımlarından farklı bir içerik alanını temsil ettiğinin anlaşılması gerekçesiyle, ölçek yapılarının özgün hali tanınmıştır. A3, A4, A8 ve A15 kodlu çalışmalardaki yedi ölçeğin, sırasıyla sınır ötesi iletişim, sınır oluşturma, iş-ev sınırları ve iş-yaşam sınır uygulaması şeklinde adlandırılan yapılarında, olması gerektiği gibi kurulan içerik geçerliliği biçimleri (tanımsal uygunluk ve tanımsal ayırt edicilik) dolayısıyla, ölçek yapılarının özgün hali S-E olarak tanınmıştır.

A2'deki ölçeğin orijinal yapısında içerik geçerliliğinin kısmen kurulduğunun anlaşılması nedeniyle, ölçeklerin başlangıç yapısındaki kontrol, S-E şeklinde kısmi değişikliğe uğratılmıştır. Daha belirginleştirmek gerekirse, kontrol yapısının içerik alanının mevcut ifadeler tarafından daha geniş bir sınır yönetimi çerçevesinde temsil edilebilirliğini sağlamak amacıyla, kişinin iş ve özel yaşamını ayrı tutup tutmadığını/birleştirip birleştirmediklerini kontrol etme derecesi ile ilgili ifadelerdeki gömülü anlam keşfedilerek, bahsedilen ölçeğin yapısı S-E sürekliliği

şeklinde organize edilmiştir. Şöyle ki, ölçek ifadelerinin, Kossek vd. (2012, s. 115) tarafından “bireyin iş ve aile arasındaki sınırları nasıl yönettiğine ilişkin algıladığı kontrol etme becerisi” şeklinde ileri sürülen kontrol yapısının kavramsal tanımını doğru bir şekilde temsil ettiğinin anlaşılmasına rağmen, ölçekteki mevcut kontrol yapısı ile sınır yönetimindeki esneklik yapısının tanımsal olarak ayırt edici olmadığı ve buna ilaveten ölçek ifadelerinden sınır kontrol tedarikini de kapsayan bir genel S-E tedarikinin ortaya çıktığı söylenebilir. Genel S-E tedarikinin anlamlandırılmasının ana nedeni; iş ile kişisel yaşamdaki sınırların değişip değişmediğinin aynı anda ve genel olarak kontrole tabi tutulmasıdır. Diğer bir neden ise bu ölçeğin, iş ile kişisel yaşam arasındaki sınırları kontrol etmede kişinin sahip olduğu otonomi, öz yeterlilik ve içsel kontrol düzeyleri ile birlikte sınır çevresinin etki derecesini, yani tedarik mekanizmasını hem S-E hem de kontrol için düşündürmesidir.

A6’daki iki ölçeğin orijinal yapısında içerik geçerliğinin kısmen kurulduğunun anlaşılması gerekçesiyle, ölçeklerin başlangıç yapısı (esneklik) ve umumi alanları (iş ve aile esnekliği-istekliliği), sırasıyla S-E yapısı ve işte ve ailede entegrasyon tercihi şeklinde kısmi değişikliğe uğratılmıştır. Daha da detaylandırmak gerekirse, esneklik yapısının içerik alanının mevcut ifadeler tarafından daha kapsayıcı bir sınır yönetimi çerçevesinde temsil edilebilirliğini sağlamak amacıyla, ölçek ifadelerindeki derin anlam açığa çıkarılarak, mevcut ölçeğin yapısı S-E sürekliliği olarak organize edilmiştir. Şöyle ki, ölçekte yer alan aile ve kişisel yaşam sorumluluklarıyla ilgilenmek için işten izin almaya istekli olup olmama, işle ilgili sorumlulukların üstesinden gelmek için arkadaşlar/aile ile yapılan planları iptal etmeye hazır olma derecesi ve işle ilgili bir sorumluluğu tamamlamak için evdeyken üzerinde çalışılan şeyi durdurma seviyesi ile ilgili ifadelerin; esneklik yapısının kavramsal tanımını net bir şekilde temsil ettiğinin anlaşılmasına rağmen, ölçekteki mevcut esneklik tercihi ile sınır yönetimindeki S-E tercihinin tanımsal olarak ayırt edici olmadığı ileri sürülebilir. Açıkçası, ölçek ifadelerinde birlikte yer alan esneklik ve geçirgenlik tercihlerinin derecesine bağlı olarak S-E tercihlerinin meydana gelmesi söz konusudur.

Bunun dışında, A6’daki diğer iki ölçeğin orijinal yapısında içerik geçerliğinin layıkıyla kurulamadığının anlaşılması sebebiyle, ölçeklerin ilk yapısı (alanlar arası geçişler) ve umumi alanları (işte aileye-aileden işe geçişler), sırasıyla S-E yapısı ve işten aileye-aileden işe entegrasyon uygulaması şeklinde dönüştürülmüştür. Şöyle ki, mevcut çalışmanın ölçek ifadelerinin (ör., evdeyken işle ilgili e-postaları yanıtlama sıklığı, işle ilgili sorumluluklar için aileyle plan değiştirme sıklığı, işteyken aile üyelerinden arama alma sıklığı ve aile talepleri için işe geç gitme sıklığı), alanlar arası geçişler olarak belirtilen geçirgenlik yapısının kavramsal tanımından ziyade S-E yapısının kavramsal tanımını net bir şekilde yansıttığı yorumuna varılabilir. Başka bir deyişle, kişinin iş ile kişisel alanları arasındaki geçirgenlik ve esneklik derecelerinin her ikisinin ölçek ifadelerinde cereyan etmesi dolayısıyla S-E yapısının vücut bulduğu söylenebilir.

Sınır literatürü yönünden, segmentasyon; iş ve aile rolleri arasındaki sınırların oluşturulmasını ve sürdürülmesini kolaylaştırma, rol bulanıklığını azaltma, belirli mekanlara ve zamana bağlı olma (inelastik sınırlar), rol kesintilerine izin vermeme ve geçişleri zorlaştırma (geçirimsiz sınırlar) özelliklerine sahipken; diğer bir yandan entegrasyon ise iş ve aile rolleri arasındaki sınırların oluşturulmasını ve korunmasını zorlaştırma, rol bulanıklığını arttırma, belirli mekanlara ve zamana bağlı olmama (esnek sınırlar), rol kesintilerine izin verme ve geçişleri kolaylaştırma (geçirgen sınırlar) özelliklerini içinde barındırmaktadır (Ashforth vd., 2000). Bu görüşle tutarlı olarak, Desrochers ve Sargent (2004) daha bütünlüklü rol kümelerinin, rol geçişlerini daha az zorlaştırabildiğini; ancak bu roller arasındaki taleplerin de karışmasıyla rol bulanıklığı olasılığının artabileceğine dikkat çekmektedir. Desrochers vd. (2005, s. 443) tarafından iş-aile rol bulanıklığı; “kişinin sahip olduğu rollerin (ör., çalışan, ebeveyn veya eş rolü) son derece bütünlüklü olarak görüldüğünde ortaya çıkan, iş rolünü aile rollerinden ayırt etmedeki belirsizlik veya zorluk algısı” olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda, A7’deki ölçekte yer alan iş yaşamının nerede bittiğini ve aile yaşamının nerede başladığını söylemenin zor olduğunu algılayan birisi için rol bulanıklığının direkt sahnede olduğu; diğer bir yönden aynı ölçekte yer alan evde çalışan bir kişinin iş ve aile görevlerini bütünleştirme eğiliminde olması ile ilgili ifade, rol entegrasyonunun şiddet düzeyine bağlı olarak rol bulanıklığının potansiyel yönden veya dolaylı yönden sahneye çıkmaya hazır olduğu yorumu yapılabilir. İşin aslı, her sınır entegrasyonu; rol bulanıklığını oluşturmaz; bunun yerine rol bulanıklığı olasılığını açığa çıkarabilir şekilde bir yorum ortaya atılabilir. Olması gerektiği gibi kurulan içerik geçerliliği dolayısıyla, A7’deki çalışmanın ölçek yapısının (rol bulanıklığı) ve alanının (iş-aile entegrasyonu-bulanıklığı) özgün hali tanımlanmıştır.

İrdelenen teorik altyapıya dayanarak, A16, A17 ve A18 kodlu çalışmalarda üç ölçeğin orijinal yapısında içerik geçerliğinin layıkıyla kurulamadığının anlaşılması nedeniyle, ölçeklerin başlangıç yapısı (rol bulanıklığı) ve umumi alanları (iş-aile rol bulanıklığı ve rol bulanıklığı), sırasıyla S-E ve işten aileye entegrasyon uygulaması olarak dönüşüme uğratılmıştır. Açıkçası, bahsedilen çalışmaların ortak ölçek ifadesinin [ev alanındayken ev ile iş

görevlerini eş zamanlı yapma sıklığı (çoklu görev)], Desrochers vd. (2005) tarafından yukarıda izah edilen rol bulanıklığı yapısının kavramsal tanımından ziyade S-E yapısının teorik tanımını net bir şekilde yansıttığı yorumu yapılabilir. Rol bulanıklığı ile ilgili bu kavramsal-işlemsel uyumsuzluk; bu üç çalışmanın ölçek ifadelerinde her ne kadar çoklu görev ibaresi yer alsada ölçeklerde iş/yaşam sınırlarını ayırt etmede belirsizlik veya zorluk algısından bahsedilmemesi ve buna ilaveten sınır entegrasyonunun aşırı derecede vurgulanmaması olarak gerekçelendirilebilir. Rol bulanıklığı yapısında tanımsal uygunluk kriterinin olması gerektiği gibi yakalanmamasına ilaveten, ölçeklerin mevcut rol bulanıklığı yapısı ile sınır yönetimindeki S-E yapısının tanımsal olarak ayırt edici olmadığı da söylenebilir. Şöyle ki, çoklu görev ifadesi hem rol bulanıklığını hem de S-E yapısını akla getirmektedir. Ayrıca hem rol bulanıklığı hem de S-E yapısı, sınırların esneklik ile geçirgenlik özellikleriyle tanımlanmaktadır.

Tablo 2. İş/Yaşam Sınırı Yönetiminin Esneklik Boyutuna İlişkin Kategori Matrisi

Ana Kategori	Kategoriler	Alt Kategoriler	Kodlar	İlgili Ölçeklerden Dolaylı Alıntılar	İncelenen Çalışmalar
İş/Yaşam Sınırı Esnekliği	İş Sınırının Esneklik Derecesi	İş yaşamında içsel dinamikler açısından algılanan esneklik tedariki	İşte sahip olunan esneklik becerisi, içsel kontrol odağı, otonomi, öz yeterlilik	İstenildiği zamanda işe gidip gelme serbestisi	A3, A6
				İşten erken ayrılabilme	A6
				İşteki otonomi derecesi	A11, A13
				İşe ne zaman başlayıp ne zaman bitireceğine karar vermekte kişinin serbest olma derecesi	A16
				Çalışma saatlerini programlamada iş yerinde sahip olunan kontrol ve esneklik düzeyi	A13, A18
				İş yerindeki boş zamanlarda iş dışı projelerin yürütülmesine işveren tarafından izin verilmesi	A3
	Kişisel Yaşam Sınırının Esneklik Derecesi	Kişisel yaşamda dışsal dinamikler açısından algılanan esneklik tedariki	İş çevresinin (iş yeri, işveren) esnek ya da katı olarak algılanması, algılanan dışsal kontrol, verilen otonomi, izinler, uygulanan baskılar	İşin nerede ve ne zaman yapılacağı hususunda kişinin kendi başına karar almasına iş yeri tarafından izin verilme derecesi	A11
				Uzaktan çalışmayı ve yarı zamanlı çalışmayı kullanma hususunda iş yerinden ya da işverenden baskı görme	A14
				Esneklik için yönetici ile gayri resmi olarak müzakere etmek	A12
				Ev ihtiyaçlarına uygun vardiyaları proaktif olarak talep etmek	A12
				İstenildiği zamanda eve gelip gitme ve ilaveten bir gün çalışabilme serbestisi	A3
				Kişisel yaşamına ait programını yeniden düzenleme serbestisi	A6
Kişisel Yaşam Sınırının Esneklik Derecesi	Kişisel yaşamda dışsal dinamikler açısından algılanan esneklik tedariki	Yaşam çevresinin (kişisel yaşam, aile) esnek ya da katı olarak algılanması, algılanan dışsal kontrol, verilen otonomi, izinler, uygulanan baskılar	Evdeki boş zamanlarda iş projelerinin yürütülmesine aile tarafından izin verilmesi	A3	
			Kişisel yaşamdaki sorumlulukların ve ailenin kişinin iş programını değiştirmesine (işe erken gitmesine ve işte uzun kalmasına) engel olmaması	A6	
			Uzaktan çalışmadan ve yarı zamanlı çalışmadan yararlanma hususunda özel yaşamdan baskı görme	A14	
			Çalışılan fazladan zamanın kaydedilmesi ve bunun yerine zaman alınmasının sağlanması	A12	
Kişisel Yaşam Sınırının Esneklik Derecesi	Kişisel yaşamda esneklik uygulaması	Esnekliği fiilen kişisel yaşamda kullanma kapasitesi ve organize etme süreci	Uzaktan işi ve yarı zamanlı işi kullanma	A14	

İncelenen çalışmaların ölçek ifadelerinin sistemli bir şekilde mukayese edilerek ve bütünleştirilerek derinlemesine yeniden yorumlanması sonucunda açığa çıkarılan esneklik yapısının; kodları, alt kategorileri, kategorileri ve ana kategorisi tablo 2’de gösterildiği gibidir. Bu bağlamda, iş/yaşam sınırı esnekliği ana boyutu; iş ve kişisel yaşam

sınırlarının esneklik derecesi olmak üzere iki boyuttan meydana gelmektedir. İş yaşamında içsel ve dışsal dinamikler açısından algılanan esneklik tedariki ve esneklik uygulaması; iş sınırının esneklik derecesi boyutuna ait üç alt boyutu temsil etmektedir. Kişisel yaşamda içsel ve dışsal dinamikler açısından algılanan esneklik tedariki ve esneklik uygulaması; kişisel yaşam sınırının esneklik derecesi boyutuna ilişkin üç alt boyutu simgelemektedir. Esneklik yapısına yönelik inşa edilen bu kategori matrisi, öncelikle sınır yönetimi literatürüne göre şu şekilde temellendirilebilir:

Tercihler-tedarikler bakış açısına göre, Kreiner (2006); çevrenin (iş yerinin) bir kişinin ihtiyaçlarını, değerlerini ve tercihlerini karşılayıp karşılamamasına (tedarik etme derecesine) göre iki farklı senaryonun ortaya çıkabileceğini ileri sürmektedir. Bir işyeri, çalışanın tercih ettiği tedarik düzeyini karşılayabildiğinde başka bir tabirle onun istediği kaynakları ve koşulları sağladığında kişi ile çevre arasında uyum oluşurken; diğer bir yandan o işyeri, çalışanın tercih ettiği tedarik düzeyini çok az veya çok fazla karşıladığında ise kişi ile çevre arasında bir uyumsuzluk ortaya çıkmaktadır. Allen vd. (2014, s. 115) “kişinin tercih edilen sınır yönetimi stratejisini uygulamaya koyma kapasitesinin çevrenin esnekliğinden etkilenmesini” esneklik tedariki (esnekliğin bulunabilirliği/kullanılabilir durumda olma derecesi) olarak işaret etmektedir. Ayrıca, esneklik becerisinin, kaynak alandan gelen destekle bir şekilde birleştiğini iddia etmektedir. Bununla ilgili, aile taleplerini yerine getirmek için işten daha erken ayrılabilmeyi, potansiyel olarak yalnızca iş alanından kaynaklanan esnekliği değil, aynı zamanda iş organizasyonunun ve amirinin aileyi desteklediğini de gösterdiğini ileri sürmektedir. Kossek vd. (2012, s. 114), kontrol yapısının kişisel bir özellik değil, “kişinin sınır çevresi üzerindeki algılanan kontrolünün psikolojik yorumları” olduğunu savunmaktadır. Psikolojik sınırların nasıl oluştuğunu uygulama kavramına bağlayan Clark (2000, s. 756), bu kavramı “bireylerin çevrelerinde belirlenen öğeleri alıp mantıklı bir şekilde organize ettikleri bir süreç” olarak açıklamaktadır. Buna ilaveten, Allen vd. (2014) ise uygulama kavramını fiilen kullanma olarak adlandırmaktadır.

Oluşturulan bu kategori matrisinde bütünleştirilen iş/yaşam alanları arasındaki sınır yapısı (esneklik), sınır mekanizması (tedarik ve uygulama) ve sınır yönü/hareketi (başat yönler: zamansal ve fiziksel; diğer yönler: psikolojik, davranışsal ve iletişimsel); yukarıdaki literatürde sunulan bağlamın yeniden biçimlendirilmesiyle şu şekilde anlamlandırılabilir: Esneklik tedariki; kişinin sınır esnekliği ile alakalı istediği ya da ihtiyaç duyduğu desteklerin, kaynakların ve imkânların (ör., iki dünya arasındaki zamanı ve mekânı bükebilme imkânı), iş yaşamındaki ve kişisel yaşamındaki dışsal/çevresel dinamikleri (ör., yöneticiler, işverenler, mesai arkadaşları ve örgütsel yapı-uygulamalar, aile üyeleri, arkadaşlar, aile yapısı-uygulamaları) tarafından ne ölçüde kendisine temin edildiğine dair algısı ile birlikte kişinin içsel dinamikleri (ör., öz yeterlilik, beceri, kapasite, otonomi ve içsel kontrol) açısından ne kadar esnekliğe sahip olduğuna dair algısının birleşimi olarak yorumlanabilir. Açıkçası, esnekliğin bulunabilir durumda olma derecesi; kişinin sınırlarını genişletebilme kapasitesi ile birlikte algıladığı çevresinin kısıtlayıcı, destekleyici veya nötr potansiyel etki düzeylerinin (ör., iş yeri/aile tarafından alanlar arasında sınır esnekliğine izin verilip verilmemesi ya da tarafsız kalınması) bir arada değerlendirilmesi olarak anlamlandırılabilir. Esneklik uygulaması; kişinin iş ile kişisel yaşam alanları arasında esnekliği zamansal, fiziksel ve diğer yönlerden fiilen yürürlüğe koyma ve kullanma kapasitesi olarak tanımlanabilir. Ayrıca, kişinin alanlar arasındaki çevrelerinde belirlenen esnek ya da katı özellikteki sınırları anlamlı olarak fiilen organize etme süreci olarak da tasvir edilebilir. Son olarak iş/yaşam sınır esnekliği ise kişinin iş ile yaşam alanları arasındaki fiziksel, zamansal ve diğer sınırlarda içsel-dışsal dinamikler açısından ne derecede esnekliğin bulunabilirliğini algıladığı ve esnekliği fiilen ne ölçüde uygulamaya koyduğu şeklinde anlamlandırılabilir. Buna ilaveten, iş/yaşam sınır esnekliği; iş sınırının esneklik derecesinin (yaşam için işi esnetme ölçüsünün) ve kişisel yaşam sınırının esneklik derecesinin (iş için yaşamı esnetme ölçüsünün) bütünsel bir bakış açısıyla yorumlanabilmesidir.

A3 ve A6 kodlu çalışmaların ortak ölçek ifadesinden iş sınırının esneklik derecesine ilişkin bir örnek canlandırmak gerekirse; bir çalışan aile ve kişisel yaşam taleplerini (sorumluluklar ve ihtiyaçlar) karşılamak amacıyla istediği zamanda işe gidip gelme serbestisi yüksekse; o çalışanın alanlar arasındaki zamansal ve fiziksel sınırlara bağlı olma derecesinin düşük olduğu, başka bir deyişle alanlar arasındaki hareket kabiliyetinin yüksek olduğu yorumu yapılabilir. Böyle bir durum, çalışanın iş yaşamında içsel dinamikleri yönünden yüksek düzeyde algıladığı esneklik tedariki olarak anlamlandırılabilir. Her ne kadar kurgulanan bu örnek içsel dinamikler (ör., esneklik becerisi) yönünden direkt yargı bildiriyle sonuçlansa da dolaylı yönden ise çevresel dinamiklerin (ör., iş yerindeki yönetsel ve örgütsel yapının) esneklik hususunda çalışan üzerindeki destekleyici ve kolaylaştırıcı etkisini de düşündürmektedir. A3’deki ölçek ifadesinden kişisel yaşam sınırının esneklik derecesi ile ilgili bir örnek kurgulamak gerekirse; bir çalışanın evdeki boş zamanlarda iş projelerini yürütmesine ailesi tarafından sıklıkla izin verilmesi durumunda, ilgili çalışanın alanlar arasındaki fiziksel ve zamansal sınırları bükebilmesine veya

değiştirebilmesine yönelik tercih ettiği tedariklerin (ör., desteklerin, kaynakların ve imkânların) kişisel yaşamındaki çevresel dinamikleri (ör., aile üyeleri ve aile yapısı-uygulamaları) tarafından kendisine yüksek düzeyde sağlandığını algılamasıyla ilgili bir yorum getirilebilir. Daha ileri bir bakış açısıyla, ailenin sınır yönetimini kolaylaştırıcı etkisiyle yaratılan bu esnek sınırların, geçirgen sınırların doğasına yön verebileceği de öngörülebilir.

Tablo 3. İş/Yaşam Sınırı Yönetiminin Geçirgenlik Boyutuyla İlgili Kategori Matrisi

Ana Kategori	Kategoriler	Alt Kategoriler	Kodlar	İlgili Ölçeklerden Dolaylı Alıntılar	İncelenen Çalışmalar
İş/Yaşam Sınırı Geçirgenliği	İş Sınırının Geçirgenlik Derecesi	İş yaşamında algılanan geçirgenlik talebi	İş alanında deneyimlenen sınır ihlalleri ve kesintileri	Aile yaşamının iş sınırını arzu edilenden daha fazla ihlal etmesi ve kesintiye uğratması	A9
				İşteyken aile üyelerinin iletişime geçmesi	A3
		İş yaşamında geçirgenlik uygulaması	Geçirgenliği fiilen işte kullanma kapasitesi ve organize etme süreci	Kişisel ayak işlerini iş zamanında yapmak	A1
				Aile ve arkadaşlar ile iletişim kurmak için mesai saatleri içinde zaman ayırmaya çalışmak, çalışma zamanında kişisel iletişim araçlarını izlemek ve onlara yanıt vermek	A1, A2
				İş yerinde aile ile ilgili öğelere/eşyalara sahip olmak	A3
				Çalışırken kişisel meselelere odaklanmak ve ailevi/kişisel ihtiyaçlarla ilgilenmek	A1, A2
	Kişisel Yaşam Sınırının Geçirgenlik Derecesi	Kişisel yaşamda algılanan geçirgenlik talebi	Yaşam alanında deneyimlenen sınır ihlalleri ve kesintileri	Çalışırken/işteyken kişisel yaşamı ve aile üyelerini düşünmek	A1, A3
				Evde iş ile alakalı yazışmaları, aramaları ve sayfaları almak	A1, A3, A5, A13
		Kişisel yaşamda geçirgenlik uygulaması	Geçirgenliği fiilen kişisel yaşamda kullanma kapasitesi ve organize etme süreci	Beklenmedik zamanlarda işe çağrılmak	A5
				İşin, aile yaşamını arzu edilenden daha fazla ihlal etmesi ve kesintiye uğratması	A9
				İşin taleplerinin 8 saatlik bir iş gününde yapılabilecekleri aşma sıklığı	A16
				Mesai dışında çalışmak: Kahvaltıda veya akşam yemeğinde ve tatiller ya da izinler sırasında çalışmak	A1, A2
Kişisel Yaşam Sınırının Geçirgenlik Derecesi	Kişisel yaşamda geçirgenlik uygulaması	Geçirgenliği fiilen kişisel yaşamda kullanma kapasitesi ve organize etme süreci	Evde çalışmak, eve iş getirmek, evde ücretli veya ücretsiz herhangi bir işi yapma sıklığı	A1, A2, A13	
			Kişisel veya ailevi etkinliklere katılırken iş materyallerini yanında getirmek, evde işe ait öğelere/eşyalara sahip olmak	A2, A3	
			Kişisel zamanlarda işle ilgili iletişimlere (ör., e-postalar, metinler ve telefon görüşmeleri) yanıt vermek	A2	
				Evdeyken işle ilgili endişeleri düşünmek	A3

İncelenen çalışmaların ölçek ifadelerinin; meta-sentezi sonucunda ortaya çıkarılan alt kategorileri, kategorileri ve ana kategorisi tablo 3'de sahnelendiği gibidir. Bu doğrultuda, iş/yaşam sınırı geçirgenliği ana boyutu; iş ve kişisel yaşam sınırlarının geçirgenlik derecesi olmak üzere iki boyuttan meydana gelmektedir. İş yaşamında algılanan geçirgenlik talebi ve geçirgenlik uygulaması; iş sınırının geçirgenlik derecesi boyutuna ilişkin iki alt boyutu temsil etmektedir. Kişisel yaşamda algılanan geçirgenlik talebi ve geçirgenlik uygulaması; kişisel yaşam sınırının geçirgenlik derecesi boyutuna ait iki alt boyutu simgelemektedir. Geçirgenlik yapısı ile ilgili oluşturulan bu kategori matrisi, ilk olarak sınır yönetimi literatürüne göre şu şekilde temellendirilebilir:

İş ve aile yaşamındaki sınır ihlallerini ve bu ihlallere yönelik kişilerin verebileceği tepkileri araştıran Hunter vd. (2019), her bir alanın (iş/aile) diğeri tarafından kesintiye uğramasının yani aileden alıp işe vermenin ya da işten alıp aileye vermenin zararları olduğu kadar faydaları da olabileceğini tartışmaktadır. Örneğin, cep telefonun mevcudiyetinin sakınca olarak görülen yönü kişilerin her zaman her yerde müsait/bulunabilir hale gelmesi; diğer bir yandan avantaj olarak belirtilen yönü ise kişilerin hem iş hem de ev yaşamlarındaki hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olmasıdır. Bu noktadan hareketle; Hunter vd. (2019) tarafından çalışmada, işteki/evdeki sınır ihlalleri ile alakalı ortaya çıkan sonuçlar son derece kayda değerdir. İşteki sınır ihlalleri yani aile yaşamının işi ihlal etmesi/ geçici olarak durdurması, kişide negatif bilişsel tepkiler oluşturuyorsa (ör., kişinin iş hedeflerine ulaşmasını engelliyorsa), bu kesintiye yönelik işte negatif duygusal tepkilere (ör., sıkıntılı, korkmuş, üzgün ve gergin hissetme) yol açarken; diğer bir yandan işteki sınır ihlalleri, kişide pozitif bilişsel tepkiler yaratıyorsa (ör., kişinin aile hedeflerine ulaşmasına yardımcı oluyorsa), bu kesintiye yönelik işte pozitif duygusal tepkilere (ör.,

aktif, heyecanlı, ilham verici ve güçlü hissetme) neden olur. Evdeki sınır ihlalleri yani iş yaşamının aileyi ihlal etmesi, kişinin aile hedeflerine ulaşmasını engelliyorsa (negatif bilişsel tepkiler), evde negatif duygusal değişikliklere (ör., sıkıntılı, korkmuş, üzgün ve gergin hissetme) yol açarken; bilakis evdeki sınır ihlalleri, kişinin iş hedeflerine erişmesini kolaylaştırıyorsa (pozitif bilişsel tepkiler), evde pozitif duygusal değişikliklere (ör., aktif, heyecanlı, ilham verici ve güçlü hissetme) neden olur.

Bu kategori matrisinde birleştirilen iş/yaşam alanları arasındaki sınır yapısı (geçirgenlik), sınır mekanizması (talep ve uygulama) ve sınır yönü/hareketi (baskın yönler: davranışsal, iletişimsel ve psikolojik; diğer yönler: zamansal ve fiziksel); bahsedilen literatürdeki bağlamın yeniden biçimlendirilmesiyle ve derinleştirilmesiyle şöyle yorumlanabilir: Geçirgenlik talebi, kişinin sınır çevresinden (iş/yaşam) gelen ihlalleri, kesintileri, izinsiz girişleri ve rol geçiş isteklerini/baskılarını; davranışsal, iletişimsel, psikolojik ve diğer yönlerden ne ölçüde deneyimlediğine dair algısı olarak tanımlanabilir. Bununla birlikte, kişinin alanlar arasında sınırlarının geçirgenliğine istinaden algıladığı çevresinin potansiyel olarak zorlaştırıcı, kolaylaştırıcı veya nötr etki düzeylerinin psikolojik yorumu olarak da tarif edilebilir. Geçirgenlik uygulaması, kişinin iş/yaşam alanları arasında geçirgenliği davranışsal, iletişimsel, psikolojik ve diğer yönlerden fiilen ne ölçüde kullandığı ya da sahnelediği şeklinde açıklanabilir. Buna ilaveten, kişinin sınır çevresinden gelen talepleri anlamlı olarak fiilen organize etme süreci olarak da yorumlanabilir. Son olarak iş/yaşam sınır geçirgenliği ise iş ve kişisel yaşam alanlarından (sınır çevresinden) davranışsal, iletişimsel, psikolojik ve diğer yönlerden ne ölçüde geçirgenlik talebinin algılandığı ve bu alanlar arasındaki baskın ve diğer yönlerden geçirgenliği fiilen ne derecede organize ettiği ve uygulamaya/sahneye koyduğu şeklinde anlamlandırılabilir. Ayrıca, iş/yaşam sınır geçirgenliği; iş sınırının geçirgenlik derecesinin (yaşamın iş alanına nüfuz etme ölçüsünün) ve kişisel yaşam sınırının geçirgenlik derecesinin (işin yaşam alanına nüfuz etme ölçüsünün) bütünsel bir görüş açısıyla yorumlanabilmesidir.

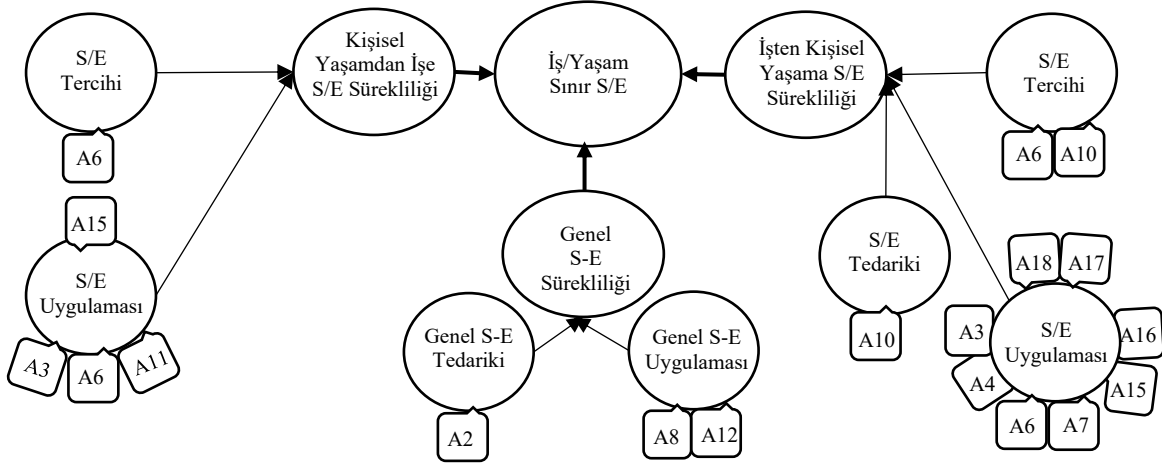
A1'deki ölçekten bir örnek oluşturulduğunda, bir kişi; kişisel ayak işlerini (ör., iş sırasında; postaneden kişisel işlerini halletmeye çalışması veya ev ihtiyaçları için dışarıdan alışveriş yapması vb.) iş yerinde ve iş zamanında sıklıkla yapmaktaysa, o kişinin iş yaşamında geçirgenliği fiilen uygulamaya koyma seviyesinin yüksek olduğu yorumu getirilebilir. İşin aslı, kişi; iş yerinde ve mesai saatlerinde olmasına rağmen, kişisel yaşamı ile alakalı role ve sorumluluğa fiziksel, zamansal ve davranışsal yönlerden sıklıkla dâhil olması, mevcut iş rolünü ve sorumluluğunu ihlal etmesi, kesintiye uğratması ve ihmal etmesi şeklinde izah edilebilir. Özetle, kurgulanan bu örnekte, kişinin kişisel yaşamı ile işi arasındaki sınırları yönetme tarzının uygulama mekanizması temelinde geçirgenlik düzeyine yakın olduğu yorumu yapılabilir.

Şekil 2'ye göre incelenen çalışma setinin ölçek ifadelerinin meta-sentezi sonucunda açığa çıkarılan S-E yapısı; iş/yaşam sınır S/E kategorisi ve genel S-E sürekliliği, kişisel yaşamdan işe S/E sürekliliği ve işten kişisel yaşama S/E sürekliliği kategorilerinden meydana gelmektedir. Bu kategorilerin alt kategorileri ise tedarik, tercih ve uygulama mekanizmalarına göre şekillenmektedir. İş/yaşam sınırı yönetiminin S-E sürekliliği boyutuna yönelik oluşturulan aşağıdaki kategori matrisi ilk olarak sınır yönetimi literatürüne göre şu şekilde temellendirilebilir:

Bireyler yalnızca iş ve evi ayırıştırma/bütünleştirme tercihlerinde farklılık göstermekle kalmaz, aynı zamanda işyerleri, belirli bir düzeyde ayırışmayı veya bütünleşmeyi mümkün kılan koşulları ve kaynakları tedarik etme derecesine göre değişir. Ayrıca, bütün işyerleri her çalışan için doğru bölümlendirme-birleştirme düzeyini sağlayamaz. Bu nedenle, tercih edilen ve algılanan iş-ev S/E arasındaki uyumun etkileri hakkında Kreiner (2006, s. 488) tarafından ortaya atılan varsayımlar dikkat çekicidir:

- İş-ev entegrasyonunu arzulayan bir kişi, bu entegrasyona izin veren bir işyerine uyacaktır, oysaki iş ile ev alanları arasında segmentasyon isteyen bir kişi, aynı işyerinde uyumsuz olacaktır.
- Segmentasyon veya entegrasyon isteyen; ancak işyerinde sağlanmayan kişi için ideal iş-ev sınırını oluşturmak ve sürdürmek için gerekli tedariklerin eksikliği (karşılanmayan ihtiyaçlar) çatışma doğuracaktır.
- İşyeri, segmentasyon tedarikini kişi tarafından tercih edilen seviyeye doğru arttırdıkça, ilgili kişi iş-aile sınırını kendi tercihlerine göre başarılı bir şekilde müzakere edebilecektir.

Şekil 2. İş/Yaşam Sınırı Yönetiminin S-E Sürekliliği Boyutuna Yönelik Kategori Matrisi

Şekil 2'deki kategori matrisinde sentezlenen iş/yaşam alanları arasındaki sınır yapısı (S-E), sınır mekanizması (tedarik, tercih ve uygulama) ve sınır yönü (baskın yönler: davranışsal ve fiziksel; diğer yönler: zamansal, iletişimsel ve psikolojik); bahsedilen literatürdeki bağlamın yeniden biçimlendirilmesi yoluyla şu şekilde tasvir edilebilir: S/E tedariki, başka bir tabirle S/E'nin bulunabilirlik derecesi/kullanabilir durumda olma derecesi; kişinin S/E ile ilgili istediği ya da ihtiyaç duyduğu desteklerin iş yaşamındaki ve kişisel yaşamındaki çevresinden ne ölçüde kendisine temin edildiğine dair algısı (ör., iki dünya arasındaki sınırları ayırabilme/birleştirebilme tercihinin yönelik iş yerinden ya da evden sağlanan imkânlar/fırsatlar ya da kaynaklar) olarak yorumlanabilir. Diğer bir yönden ise S/E tedarikinin, kişinin davranışsal, fiziksel ve diğer sınırlarını yönetirken sahip olduğu öz yeterlilik, otonomi ve içsel kontrol seviyelerini yansıttığı ileri sürülebilir. S/E uygulaması; kişinin iş ile kişisel yaşam alanları arasında segmentasyonu ya da entegrasyonu davranışsal, fiziksel ve diğer yönlerden fiilen ne ölçüde kullandığı ya da yürürlüğe/sahneye koyduğu şeklinde tanımlanabilir. Son olarak S/E tercihi ise kişinin davranışsal, fiziksel ve diğer yönlerden iş ile kişisel yaşamını birbirinden ne derecede ayırtmak ya da birbiriyle ne derecede bütünleştirmek istediği şeklinde tanımlanabilir. Açıkçası, bu durumdan; kişinin iş/yaşam sınırlarını nasıl yönetmeyi arzuladığı anlaşılmaktadır. Ayrıca, sınır yönetimi hususunda; kişinin çevresi tarafından sunulan kaynakları ve olanakları beğenip beğenmemesinin de bir tercih ihtiva ettiği söylenebilir. Son olarak iş/yaşam sınırı S/E, yani iş ile yaşam alanları arasındaki davranışsal, fiziksel ve diğer sınırların ayırma ve bütünleşme derecesi; genel S-E, yaşamdan işe S/E ve işten yaşama S/E süreklilik ölçülerinin holistik bir bakış açısıyla yorumlanabilmektedir.

Genel S-E sürekliliği; tedarik (A2) ve uygulama (A8, A12) mekanizmalarına göre biçimlenmektedir. Süreklilik olguna dikkat çekmek gerekirse, tıpkı kaynama ile donma arasındaki sıcaklık düzeyindeki kademeli geçişte olduğu gibi ölçeklerdeki ifadeler de iş yaşamı ile kişisel yaşam arasındaki S-E değişim düzeyini dışı vurmaktadır. İşin aslı, bu ifadelerle verilen yanıtlar doğrultusunda segmentasyon azaldığında entegrasyon artacağı ya da tam tersi durum oluşacağı için S-E yapısı tam anlamıyla sürekliliği yansıtmaktadır. Tedarik temelli A2'deki ölçek ifadesinden bir örnek düzenlemek gerekirse, iş yaşamı ile kişisel yaşamı arasında belirgin sınırların olup olmadığını kontrol etme düzeyi yüksek olan bir kişinin, alanlar arasında psikolojik ve davranışsal yönlerden sınırlarını yönetmede içsel unsurlarının (ör., otonomi, öz yeterlilik ve içsel kontrol vb.) yüksek olduğu yorumu yapılabilir. Dolaylı yönden ise iş/kişisel yaşam aktörleri (çevresel unsurlar) tarafından kendisine genel olarak alanlar arasındaki rollerini ayırtmaya/bütünleştirmeye yönelik gerekli desteğin ya da kaynağın kuvvetle muhtemel sağlandığı da anlaşılmaktadır. Uygulama mekanizmasına sahip A8'deki ölçek ifadesinde görüldüğü gibi, işte ve kişisel yaşamdaki telefon görüşmeleri için ayrı telefon hattına sahip olan kişilerin fiilen alanlar arasındaki rollerini ayrı tuttukları anlaşılırken; bu telefon görüşmelerini aynı telefon numarasını kullanarak yapan kişilerin ise fiilen alanlar arasındaki rollerini bütünleştirdikleri akla gelmektedir. Başka bir açıdan, ayrı telefon hattına sahip olan kişilerin; fiziksel, iletişimsel ve teknolojik yönlerden alanlar arasında sınır koymaya yöneldikleri dikkati çekmektedir.

Kişinin, kişisel yaşamını işten ne derece ayrı tuttuğunu veya kişisel yaşamını işle ne ölçüde bütünleştirdiğini gösteren kişisel yaşamdan işe S/E sürekliliği; tercih (A6) ve uygulama (A3, A6, A11, A15) mekanizmalarından meydana gelmektedir. A15'deki ölçek ifadesinden bir örnek oluşturulduğunda, bir kişi, iş yerinde fiziksel olarak iş dışı konularla sıklıkla ilgileniyorsa ve iş dışı meseleleri çözümlenmek adına sıklıkla işe geç gidiyorsa/erken ayrılıyorsa o kişinin sırasıyla yüksek geçirgenlik ve esneklik özelliklerini taşıyan bir sınıra sahip olduğu anlaşılmaktadır. Kişinin sınır geçirgenliğinin ve esnekliğinin yüksek olması, başka bir deyişle kişinin sınır yönetim stratejisinde roller arası kesintiye izin verme düzeyinin yüksek ve belirli mekâna-zamana bağlı olma düzeyinin düşük olması fiilen kişisel yaşamını işle ne ölçüde birleştirdiğini gözler önüne sermektedir.

Kişinin, iş yaşamını kişisel yaşamdan ne kadar ayrı tuttuğunu veya iş yaşamını kişisel yaşamla ne derecede bütünleştirdiğini gösteren işten kişisel yaşama S/E sürekliliği; tedarik (A10), tercih (A6, A10) ve uygulama (A3, A4, A6, A7, A15, A16, A17, A18) mekanizmalarından oluşmaktadır. Tedarik temelli A10'daki ölçek ifadesi somutlaştırıldığında, kişinin çalıştığı iş yerinin insanların evdeyken işlerini unutmalarına izin verme seviyesi yüksekse, iş-yaşam sınır segmentasyonunu oluşturma ve sürdürme hususunda iş çevresinin kişi tarafından psikolojik yönden kolaylaştırıcı ve destekleyici olarak algılandığı söylenebilir. Tercih temelli A10'daki diğer bir ölçek ifadesinden bir canlandırma yapıldığında, bir kişinin iş yaşamını işte tutmayı tercih etme seviyesi düşük ise bu durum; o kişinin işini kişisel yaşamdan ayrı tutmayı isteme seviyesinin düşük olduğu, başka bir deyişle iş yaşamını kişisel yaşamla bütünleştirmeyi isteme derecesinin yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir. Açıkçası, o kişinin sınırlarını yönetme hususunda fiziksel yönden yüksek entegrasyon yapısına dönük seçim yaptığı anlaşılmaktadır.

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmanın amacı ve araştırma soruları minvalinde, kayda değer sonuçlara ulaşılmıştır. Ortaya atılan araştırma sorularından; İlk soru incelenen çalışmaların metodolojik eğilimleriyle, ikinci ve üçüncü sorular ölçek yapılarının içerik geçerliliğinin yapısökümüyle ve bu yapılarla yönelik gerçekleştirilen gerekli yeniden yapılandırmalarla, dördüncü ve beşinci sorular ise iş/yaşam sınırlarını oluşturan katmanlar ve bu sınırların nasıl yönetilebileceğiyle alakalıdır. 18 uluslararası çalışmanın analizi ve sentezi sonucunda bu çalışmada ulaşılan bulgular, araştırma soruları doğrultusunda detaylı bir şekilde aşağıda değerlendirilmeye tabi tutulmaktadır:

S1: İncelenen çalışmaların araştırma metodolojileri arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir? Bu araştırma sorusuyla ilgili olarak mercek altına alınan 18 çalışmanın; 209 ifadeden, 46 ölçekten, yapısökümüne uğratılmadan önce 5 alandan (iş dışı, ev, aile, yaşam ve iş) ve 15 yapıdan (esneklik, kontrol, rol bulanıklığı, iş-ev uygulaması, S-E, geçirgenlik, roller arası kesinti davranışları, alanlar arası geçişler, sınır gücü, sınır ihlalleri, sınır ötesi iletişim, iş-ev sınırları, iş-yaşam sınır uygulaması, iş koşulları ve sınır oluşturma) oluştuğu görülmüştür. Ele alınan çalışmaların; ölçüt örnekleme yöntemi gereğince nicel araştırma yönteminde yürütülen birincil ampirik verileri içermesi bakımından benzer oldukları tespit edilmiştir. Karma araştırma yönteminde yapılan iki çalışma mevcut araştırmaya dahil edilmiş olmasına rağmen, bu çalışmaların yalnızca nicel ampirik verileri değerlendirmeye alınmıştır. Veri toplama teknikleri bakımından incelenen çalışmalarda; ekseriyetle anket tekniğine başvurulduğu ve bunu takiben görüşme ve odak grubu tekniklerinden de yararlandığı görülmüştür. Örneklem özellikleri yönünden çalışmalar arasında birtakım farklılıklar bulunmuştur. Şöyle ki, çalışmaların örneklemelerini; ABD ülkesinde, eğitim sektöründe ve üniversite kurumunda istihdam edilen çalışanların çoğunlukla şekillendirdiği saptanmıştır. Ayrıca, çalışmaların örneklem büyüklüklerinin ise ağırlıklı olarak 400 ve üstü kişiden oluştuğu görülmüştür. Dolayısıyla, bu çalışmaların tahminlerinin güven düzeylerinin arttığı ve hata paylarının azaldığı ve buna ilaveten örneklemin evreni doğru bir şekilde temsil edebilme gücünün bir hayli yükseldiği yorumuna varabilmek mümkündür. Son olarak ise çalışmaların ölçeklerine ait içsel tutarlılıklarının (Cronbach alfa katsayısının) büyük bir çoğunluğunun kabul edilebilir seviyede olduğu ($\alpha \geq 0,70$) anlaşılmıştır. Bu durumda, çalışmaların sonuçlarının tekrar edilebilirliğinin yüksek olduğu çıkarımında bulunulabilir. Çalışmaların bilimsel kaliteleri; örneklem büyüklükleri ve güvenilirlik analizleri dışında, aşağıda görüldüğü gibi içerik geçerlilikleri yönünden de ortaya konulmuştur.

S2: Mevcut ölçekleri niteleyen yapılar, iş/yaşam sınır yönetimi terminolojisini nasıl temsil etmektedir? Diğer bir deyişle, sınır yönetimi ölçeklerinin içerik geçerliliği nasıldır? Bu bağlamda, sınır yönetimi ölçeklerini oluşturan ilgili yapıların hangilerinde ve neden kısmi değişikliklere ve dönüşümlere ihtiyaç vardır ya da yoktur? (a) Sınır yönetimi yapılarının kavramsal tanımları ile mevcut yapıları ölçmek için kullanılan ölçek ifadeleri birbirleriyle nasıl bir uyum ya da uyumsuzluk sergilemektedir? (b) Kavramsal tanımları ile ölçek ifadelerinin anlamları

yönünden sınır yönetimi yapıları birbirlerinden nasıl bir farklılık ya da birbirleriyle nasıl bir benzerlik göstermektedir? S3: İş/yaşam sınır yönetimi ölçeklerini oluşturan yapılar için kısmi değişiklikler ve dönüşümler nasıl organize edilmelidir? Tanımlanamayan bir şey ölçümlenemez; ölçümlenemeyen bir şey de yönetilemez. Açıkçası, bu araştırmada incelenen çalışmaların ölçek ifadelerinden açığa çıkarılan esneklik, geçirgenlik, S-E sürekliliği ve rol bulanıklığı yapılarının doğru ölçümlenebilmesinin kanıtlarından biri, bahsi geçen yapıların sınır yönetimi literatüründeki tanımları ile mevcut ölçek ifadelerinin anlamları arasındaki uyumun yakalanmasıdır. Diğer ise hangi yapıyı ölçtüğü bilinmeyen bir çalışmanın da yönetilmesinin güç olduğudur. Ölçek ifadelerinin anlam içeriğinin yapı-sökümüne uğratılması sonucunda; özgün hali tanımlan ve kısmi değişiklikleri-dönüşümleri yapılan ölçeklerin yapıları ve umumi alanları ile ilgili detaylı değerlendirmeler aşağıda sunulmaktadır:

A3 (esneklik), A6 (beceri yönüyle esneklik), A12 (esneklik) ve A14 (iş-ev uygulaması) kodlu çalışmalarda konumlanan esneklik anlamını taşıyan ölçeklerin; A2 (roller arası kesinti davranışları), A3 (geçirgenlik), A5 (geçirgenlik), A9 (sınır ihlalleri) ve A16 (iş koşulları) kodlu çalışmalarda geçirgenlik anlamını yansıtan ölçeklerin; A7'deki rol bulanıklığı temelli ölçeğin ve A3 (sınır ötesi iletişim), A8 (iş-ev sınırları), A10 (S-E), A11 (S-E), A12 (S-E) ve A15 (iş-yaşam sınır uygulaması) kodlu çalışmalarda yer alan S-E sürekliliği anlamını aksettiren ölçeklerin yapıları ve umumi alanları bakımından özgün halleri tanımlanmıştır. Diğer bir deyişle, bahsedilen ölçeklerin yapıları sırasıyla, esneklik, geçirgenlik, rol bulanıklığı ve S-E sürekliliği olarak kabul edilmiştir. Bu durum; çalışmaların ölçek ifadelerinde kastedilen anlamları ile mevcut yapıların sınır yönetimindeki kavramsal tanımları arasında belirgin bir uyumun varlığının anlaşılması ve ölçek yapılarının ilgili sınır yönetimi yapılarından tanımsal açıdan net bir biçimde ayırt edilebileceği şeklinde anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, bahsedilen ölçek yapılarının, iş/yaşam sınır yönetimi terminolojisini uygun bir şekilde temsil ettiği yorumuna varılabilir.

Bu araştırmada, A3'deki çalışmada yer alan sınır ötesi iletişim başlıklı ölçeklerin özgün yapısının S-E sürekliliği şeklinde tanınmasıyla ulaşılan bu sonuç, Cobb vd. (2022) tarafından yapılan çalışmada geçirgenlik olarak yapılaştırılan bulguyla uyumsuzdur. Diğer bir yandan, bu araştırmadaki sonuç, Clark'ın (2002, s. 45) A3 olarak kodlanan çalışmasında "bu çalışma; bireylerin iş arkadaşları ve aile üyeleri ile iletişim kurarak iş ve aile sorumluluklarını nasıl bütünleştirmeye, ayırmaya ve nihayetinde dengelemeye çalıştıkları hakkındadır." şeklinde sınır ötesi iletişim tasviri üzerinden ima ettiği S-E yapısını desteklemektedir. A3'deki ölçeklerde; evde fazladan zaman geçirmeyi gerektirebilecek aile etkinlikleri hakkında amirle görüşebilme derecesi, işyerinde fazladan zaman harcamayı gerektiren iş projeleri hakkında aileyle konuşabilme sıklığı, amirin aile taleplerini ve ailenin de iş taleplerini anlama ve kabul etme seviyeleri şeklinde belirtilen ifadeler esneklik ve geçirgenlik yapılarını eş zamanlı olarak akla getirmektedir. Hatta ve hatta burada esnekliğin proaktif bir versiyonu dikkat çekmektedir. Yöneticinin ve ailenin açık kapı politikasının ve uygulamasının ya da tam tersinin (kapalı sistemin) potansiyel mevcudiyeti, başka bir deyişle kişinin onlarla önceden iş ve aile alanları arasındaki sorumlulukları ve ihtiyaçları üzerine müzakere edip edememesi sınırları daraltma ve genişletme kapasitesini kuvvetle muhtemel etkilemektedir. Esneklik, geçişlerin akışını yasaklama ya da izin verme kabiliyetiyle de bir alandaki öğelerin diğer alana girip girememesi olarak bilinen geçirgen ya da geçirimsiz sınırların doğasına yön vermektedir. Bahsedilen çalışmanın ölçek ifadesinden bir örnek canlandırmak gerekirse, evde fazladan zaman geçirmeyi gerektirebilecek aile etkinlikleri hakkında amirle görüşebilme sıklığı yüksek olan bir kişinin esnekliği fiilen kullanma kapasitesinin yüksek olduğu düşünülür. Ayrıca, iş yerindeyken aile mevkularını amirle görüşebilen bir kişinin sahip olduğu bu esnekliğin, davranışsal ve iletişimsel yönlerden geçirgenliğe izin verme kabiliyeti de kuvvetle muhtemel dışa vurulmaktadır. Bu noktadan hareketle, bu oluşturulan örnekteki kişinin; ailesi için iş yaşamını proaktif olarak esnettiği, yani aile taleplerini yerine getirebilmek adına iş alanını genişlettiği ve buna ilaveten amirle konuşma davranışını gerçekleştirerek kişisel yaşam alanından iş yaşamına geçirgenlik uyguladığı, başka bir deyişle roller arası kesintiye, ihmale, ihlale, izinsiz giriş ve geçişe izin veren bir sınıra sahip olduğu yorumlarına varılabilir. Bu bağlamda, incelenen çalışmada sınırların esneklik ile geçirgenlik özelliklerini içinde barındıran bir S-E sürekliliği yapısı açığa çıkmaktadır.

Aşağıdaki iki çalışmanın ölçek ifadelerindeki anlamları ile mevcut yapıların sınır yönetimindeki kavramsal tanımları arasında belirgin bir uyumun varlığının anlaşılmasına rağmen, ölçek yapılarının ilgili sınır yönetimi yapılarından tanımsal yönden gerektiği gibi ayırt edici olmadığı, yani ölçek ifadelerinin, sınır yönetimindeki ilgili yapılarla benzer bir içerik alanını temsil ettiğinin (benzer bir bilgi kümesini veya terim dizisini ölçtüğünün) idrak edilmesi gerekçesiyle, A2 ve A6 kodlu çalışmaların, sırasıyla kontrol ve esneklik şeklindeki ölçek yapıları, S-E sürekliliği olarak kısmi bir değişikliğe uğratılmıştır. Diğer bir yandan A2'deki sınır kontrolü şeklindeki ölçek alanı değiştirilmezken, A6'daki iş ve aile esnekliği-istekliliği şeklindeki ölçek alanında işte ve ailede entegrasyon tercihi olarak kısmi bir değişikliğe gidilmiştir. Açıkçası, A2 ve A6'daki ölçek yapılarının içerik alanının

hâlihazırdaki ifadeler tarafından daha kapsayıcı bir çerçevede temsil edilebilirliğini sağlamak amacıyla, ölçek ifadelerindeki gömülü anlam açığa çıkarılarak, bahsedilen ölçeklerin yapısı S-E sürekliliği şeklinde adlandırılmıştır. Böylelikle, birbirine benzer ölçek yapılarının hızla gereğinden fazla çoğalması sorununa; mevcut ölçeklerin çekirdek yapı altında sentezlenmesiyle ve buna uygun ölçek ifadelerinin oluşturulmasıyla çözüm getirilebileceği ümit edilmektedir. Sonuç olarak, bu yapıların ölçülmesinin, iş/yaşam sınır yönetimi terminolojisini kısmen uygun bir şekilde yansıttığı yorumuna ulaşılabilir.

Bu araştırmada, A2 kodlu çalışmada başlangıçta yer alan kontrol yapısının S-E sürekliliği şeklinde kısmi bir değişikliğe uğratılmıştır. Açıkçası, mevcut ölçeğe ilişkin kontrol yapısının S-E çatısı altında yapılandırılması; iş ile kişisel yaşamdaki sınırların değişip değişmediğinin genel ve eş zamanlı olarak kontrol edilmesinin, sınır kontrolünü de kapsayan bir genel S-E yapısını açığa çıkarması olarak anlamlandırılabilir. Allen vd. (2014) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ileri sürülen, durumun sunduğu esnekliğin (ör., esneklik bulunabilirliği/tedariki) çevrenin yorumlanmasını öngörmesi ve bununla birlikte sınır çevresi üzerinde algılanan kontrolün; kontrol odağı veya öz yeterlilik özelliklerini akla getirmesi, bu araştırma tarafından da desteklenmektedir. Buna ilaveten, mevcut araştırmada, genel S-E ile ilgili ölçek ifadelerini yorumlamada kontrol düzeyinden bir özellik olarak faydalanılması önerilmektedir.

Bu araştırmada, A6'daki çalışmanın orijinalinde yer alan esneklik yapısının S-E sürekliliği şeklinde kısmi bir değişikliğe uğratılmasıyla elde edilen bu bulgu; esneklik-isteklilik ölçeklerinin S-E tercihleriyle yüksek derecede örtüşmesine dair Allen vd. (2014) tarafından ortaya atılan öneriyi desteklemektedir. Başka bir deyişle, esneklik istekliliği ile S-E tercihi yapılarının birbirinden nasıl farklı olduğu belirsizleşmektedir. Ölçek ifadelerinin hem geçerliliği hem de esneklik tercihinin ön plana çıkarması sebebiyle, ölçeklerin yapı mekanizması olarak S-E tercihinin de düşündürmektedir. Yine de esneklik tercihi ile S-E tercihi arasındaki kavramsal ve işlemsel örtüşmenin önüne geçebilmek adına incelenen çalışmadaki içerik alanını kuvvetle muhtemel doğru bir şekilde yansıtabilecek genel S-E tercihi temelindeki ölçek ifadelerine ihtiyaç devam etmektedir.

A11, A13 (işle ilgili kontrol), A16 ve A18 kodlu çalışmaların başlangıç ölçek yapılarını temsil eden kontrol yapısı esneklik olarak, A1 ve A13 kodlu çalışmaların ilk ölçek yapılarını simgeleyen, sırasıyla sınır gücü ve rol bulanıklığı yapıları geçerlilik olarak ve A6, A16, A17 ve A18 kodlu çalışmaların orijinal ölçek yapılarını sembolize eden, sırasıyla alanlar arası geçişler ve rol bulanıklığı yapıları ise S-E sürekliliği olarak dönüştürülmüştür. Diğer bir taraftan, ölçek alanları bakımından; A1'deki işteki-evdeki sınır gücü yerine işteki-evdeki sınır geçişleri; A6'daki işten aileye-aileden işe geçişler yerine işten aileye-aileden işe entegrasyon uygulaması; iş-aile rol bulanıklığı (A16 ve A17) ve rol bulanıklığı (A18) yerine işten aileye entegrasyon uygulaması getirilerek gerekli dönüşümler organize edilmiştir. Bu çalışmaların, ölçek ifadelerinde kastedilen anlamları ile mevcut yapıların sınır yönetimindeki kavramsal tanımları arasında dikkate değer bir uyumsuzluğun vuku bulduğunun anlaşılması ve ölçek yapılarının ilgili sınır yönetimi yapılarıyla tanımsal yönden önemli ölçüde örtüşüğünün idrak edilmesi dolayısıyla, başlangıçtaki yapıları dönüşüme uğratılmıştır. Başka bir deyişle, kontrol, sınır gücü, alanlar arası geçişler ve rol bulanıklığı ölçeklerinde yer alan ifadelerdeki anlam belirsizliklerinden dolayı, anlamın yeniden bağlamsallaştırılması yoluyla onlardan yeni anlamlar üretilerek ölçeklerin yapı bakımından başkalaşımı gerçekleştirilmiştir. Bu minvalde, bahsedilen ölçek yapılarının, iş/yaşam sınır yönetimi terminolojisini uygun bir şekilde temsil etmediği yorumuna varılabilir.

Bu araştırmada; A11, A13, A16 ve A18 kodlu çalışmalardaki ölçeklerin kontrolden esneklik haline dönüştürülmesi şeklinde üretilen bu sonuç; literatürün esneklik tedariki (esnekliğin bulunabilirliği) ve sınır kontrol yapılarının daha fazla ayrıştırılmasından yararlanması gerektiğine dair Allen vd. (2014) tarafından sunulan öneriyi desteklemekle birlikte, bu öneriyi bir adım daha ileriye götürerek, mevcut ölçeklere ait kontrol yapısının esneklik yapısı içinde bir özellik olarak yeniden yapılandırılmasıyla içerik geçerliğinin güçlendirilmesine katkı sağlayacağı ümit edilmektedir. Böyle bir yapılandırma; ölçek ifadelerinin kontrol yapısının kavramsallaştırılmış içerik alanını doğru bir şekilde yansıtmamasına ve esneklik ile otonomi ve esneklik ile kontrol yapıları arasında herhangi bir farklılık bulunmamasına, yani ilgili yapılar arasında kavramsal-işlemsel örtüşme saptanmasına ilaveten sınır esnekliğinin; sınır kontrolü ve otonomi kavramlarını kapsamına dayandırılabilir. Ayrıca, kontrol yapısının esneklik haline getirilmesinde; hem birbirine yapısal olarak benzeyen ölçek sayısındaki hızlı artışın önüne geçebilmek ve hem de terminolojik netliğe ulaşabilmek adına ölçek ifadelerinin esneklik yapısını daha geniş bir çerçevede ölçme veya temsil etme potansiyeline sahip olması yatmaktadır. Sonuç olarak, iş/yaşam sınırlarında algılanan esneklik tedarikinin içsel ve dışsal dinamikler açısından yorumlanmasında kontrol düzeyinden (ör., içsel kontrol odağı ve dışsal kontrol odağı) bir özellik olarak yararlanılması mümkün gözükmektedir.

İlk hali sınır gücü olan A1'deki ölçek yapısının, bu araştırmada geçirgenlik haline getirilmesinin gerekçelerinden biri mevcut ölçek ifadelerinin, iş-yaşam sınır yönetimi literatüründeki sınır gücü yerine geçirgenlik yapısının kavramsal tanımını daha doğru yansıtmasıdır. Diğeri ise geçirgenliğin hem sınır gücünün hem de S-E sürekliliğinin önemli bir bileşeni olduğunun A1'deki çalışma tarafından iddia edilmesi nedeniyle vuku bulan kavramsal-işlemsel örtüşmedir. Bu araştırmada elde edilen bu sonuç, bahsedilen çalışmanın neye atıfta bulunduğu ve yapıların birbirinden nasıl farklı olduğuna ilişkin Cobb vd. (2022) tarafından ulaşılan çalışma bulgularını desteklemektedir. Ayrıca, sınır gücü ile S-E sürekliliği kavramlarının her ikisinin birden geçirgenlik ve esneklik özelliklerini içinde barındırmalarından ve bunların birleşimi olarak kavramsallaştırılmalarından dolayı oldukça örtüşmeleri, sınır yönetimi terminolojisi açısından ciddi bir karışıklığa yol açmaktadır. Bu bağlamda, yapıların genel S-E uygulaması temelinde yeniden kavramsallaştırılmasına ve işlemselleştirilmesine mümkün mertebe ihtiyaç vardır.

Başlangıç yapısı rol bulanıklığı olan A13'deki ölçek yapısı geçirgenlik yapısına dönüştürülmüştür. Rol bulanıklığı için iş/yaşam sınır bütünleşmesinin yoğun bir şekilde veya iş/yaşam sınır esnekliği ile geçirgenliğinin aşırı derecede ölçek ifadelerinde bulunmasına ihtiyaç vardır. Hâlbuki bahsedilen ölçeğin, rol bulanıklığına kıyasla, sınır geçirgenliği yapısının kavramsal tanımını daha net aksettirdiği anlaşılmaktadır. Ayrıca, sınır geçirgenliği her ne kadar rol bulanıklığı potansiyelini açığa çıkarsa da her geçirgen sınır da bulanık değildir. Mevzuu kişinin eve iş getirmesi temasıyla biraz daha açmak gerekirse, şayet ki ilgili kişi ev içinde aile üyelerinden ayrılmış bir çalışma ofisine sahipse, oluşturduğu ve sürdürdüğü bu sınır segmentasyonu sayesinde rol bulanıklığının oluşmasına izin vermediği anlaşılırken; diğer bir taraftan evin herhangi bir odasında iş ile ilgili görevlerle uğraşmaya çalışıldığında, kurduğu ve sürdürdüğü bu sınır geçirgenliğine bağlı olarak rol bulanıklığı potansiyelini açığa çıkarabileceği yorumuna varılabilir. Fark edildiği gibi ortaya atılan bu örnekte rol bulanıklığı yalnızca olasılık halindedir. İlgili kişi, iş/yaşam alanları arasındaki sınırlarını aşırı derecede bütünleştirip bu sınırlarını ayırt etmeye yönelik deneyimlediği belirsizlik veya zorluk içgörüsünü dışa vurduğunda ve çoklu rollerini ya da çoklu görevlerini sahnelemeye çalışıldığında rol bulanıklığının resmen oluştuğu yorumuna varılabilir. Bu gerekçelerden dolayı, rol bulanıklığı yapısı yerine geçirgenlik yapısının adı geçen çalışmada vücut bulması kuvvetle muhtemel daha uygun gözükmektedir.

Özgün halleri rol bulanıklığı olarak belirtilmiş olan A16, A17 ve A18 numaralı çalışmaların ölçek yapıları S-E sürekliliği olarak dönüştürülmüştür. Bu araştırmada ulaşılan bulgular, adı geçen çalışmalardaki rol bulanıklığı yapısının işlemselleştirilme biçimine bağlı olarak, diğer sınır yönetimi yapılarından nasıl benzersiz olduğunu ayırt etmenin zor olduğu hakkında önceki çalışmaların (Cobb vd., 2022; Allen vd., 2014) bulgularını desteklerken; diğer bir yandan rol bulanıklaştırmanın, hem kavramsal hem de operasyonel olarak entegrasyon uygulaması ile gereksiz olduğuna dair Allen vd. (2014) tarafından ortaya atılan öneriyi desteklememektedir. Bunun yerine, yeniden yapılandırılan S/E sürekliliği ile ilgili ölçek ifadelerini yorumlamada rol bulanıklığı potansiyelinden ya da olasılığından bir özellik olarak yararlanabilmek mümkün gözükmektedir. Şöyle ki, yukarıda bahsedilen üç çalışmanın ortak ölçek ifadesi olan çoklu görev ile alakalı bir örnek kurgulamak gerekirse, ev alanındayken iş ve ev görevleri üzerinde sıklıkla aynı anda çalışma yapan bir kişinin fiilen işini kişisel yaşamla birleştirme derecesinin yüksek olduğu söylenebilir. Böyle bir durumda, iş ile kişisel yaşam arasındaki sınır entegrasyonun yükselmesine bağlı olarak bu alanlar arasındaki rollerin bulanıklaşma olasılığının yükselebileceği yorumunda bulunabilir. Bir nüansı vurgulamak gerekirse, her bütünleştirilmiş sınır; rol bulanıklığını oluşturmayabilir, bunun yerine rol bulanıklığı olasılığını arttırabilir. Tam tersi durumda ise ev alanındayken iş ve ev görevleri üzerinde nadiren aynı anda çalışma yapan bir kişinin, fiilen işini kişisel yaşamından yüksek düzeyde ayırttığı söylenebilir. Bu sınır segmentasyonun yüksekliği, alanlar arasındaki rollerin bulanıklaşma olasılığının düşmesine neden olabilir. Şayet ki bu örnekteki çoklu görev ifadesi; A7'deki iş/aile alanlarının başlangıç ve bitiş sınırlarını anlatmakta zorlanma ifadesindeki gibi sınırlar arasındaki rollerin aşırı bütünleşmesinde yaşanan belirsizlik veya zorluk şeklinde kavramsallaştırılabilseydi rol bulanıklığı yapısı resmen oluşabilirdi. Sonuç olarak, sınırların davranışsal yönünü betimleyen çoklu görev ifadesi hem rol bulanıklığını hem de S-E yapısını her ne kadar akla getirirse de sınırların psikolojik yönünün (bilişsel ve duygusal) rol bulanıklığında kavramsal-işlemsel açılardan gelecek çalışmalarda vurgulandığı takdirde, bu iki yapı arasındaki ayırt edici geçerliliğe mümkün mertebe ulaşılmış olacaktır.

S4: İş/yaşam sınırlarını hangi katmanlar şekillendirmektedir? S5: İş/yaşam sınırları nasıl yönetilebilir? Bu araştırma sorularına yönelik incelenen çalışma setindeki ölçek ifadelerinin içeriğinin analiz edilip daha sonra meta-senteze tabi tutulması ve buna ilaveten Allen vd. (2014) tarafından sunulan sınır yönetimi haritasının modifiye edilmesi ve geliştirilmesi sonucunda, Şekil 3'de görüldüğü gibi iş ile yaşam sınırlarının yönetimine ilişkin çok boyutlu bir model inşa edilmiştir. Üretilen bu modelde, iş ile yaşam alanlarına ait sınır yapılarını; sınır yönlerine (fiziksel, zamansal, davranışsal, iletişimsel-teknolojik ve psikolojik) ve sınır mekanizmalarına (tercih, uygulama,

tedarik, talep) göre yönetmek mümkündür. Modelin; yatay eksenini S-E tercihleri oluştururken, dikey eksenini ise S-E uygulamaları meydana getirmektedir. Oluşturulan sınırlar ise temel karakteristikleri (rol bulanıklığı olasılığı, esneklik ve geçirgenlik) ve algılanan iş/yaşam çevresinin tedarik (esneklik tedariki, S/E tedariki) ve talep (geçirgenlik talebi) mekanizmaları doğrultusunda, dört farklı bölgede yorumlanabilir. 1. ve 3. bölge; kişinin sınır tercihleri ile sınır uygulamaları arasındaki uyumu temsil ederken; 2. ve 4. bölge ise kişinin sınır tercihleri ile sınır uygulamaları arasındaki uyumsuzluğu temsil etmektedir.

Bu araştırmada sınır yönetimi, bireyin; iş ile kişisel yaşam alanları, rolleri veya sorumlulukları arasında sınırlar oluşturması ve bu oluşturduğu sınırların varlığını etkin ve etkili bir şekilde devam ettirmek için sınır konumuna veya sınır rotasına (ör., kişinin; roller ya da alanlar arasındaki fiziksel, zamansal, psikolojik, davranışsal ve iletişimsel hareket kabiliyeti ile birlikte iş/yaşam çevresinden algıladığı talepler ve tedarikler doğrultusunda, S/E tercihleri ile S/E uygulamaları arasında yaşadığı uyum ya da uyumsuzluk) yönelik net ve derin bir içgörü oluşturması olarak tanımlanmaktadır. Ölçek ifadelerinin derinlemesine yeniden yorumlanması sonucunda açığa çıkarılan; iş alanının yönetimi, kişisel yaşam alanının yönetimi ve iş ile kişisel yaşam alanlarının birlikte yönetimi şeklindeki sınır yönetiminin üçlü çekirdek alanı bu araştırmada şu şekilde tasvir edilebilir: İş sınırının yönetimi, yaşam-iş çevresinden gelen talep ve tedarik derecesinin ve bununla birlikte işte sahip olunan otonomi düzeyinin kişi tarafından atfedilmesi bağlamında, ilgili kişinin kişisel yaşamına göre iş alanını nasıl yönetmeyi tercih ettiğine ve bunu fiilen ne derece uyguladığına dair içgörüsü olarak tanımlanabilir. Örneğin, bir kişi; iş yerinde ve mesai saatleri içinde olmasına rağmen, aile üyesinden birinin aile içindeki bir konuyu ya da sorunu paylaşmak için ilgili kişiyi telefonla araması veya ona mesaj atması ve e-posta göndermesi söz konusuysa, bu durum kişinin yaşam-iş sınır yönetimini ilgilendirdiği yorumunda bulunulabilir. Kişisel yaşam sınırının yönetimi, iş-yaşam çevresinden gelen talep ve tedarik düzeyinin kişi tarafından atfedilmesi doğrultusunda, ilgili kişinin iş yaşamına göre kişisel yaşamını nasıl yönetmeyi tercih ettiğine ve bunu fiilen ne düzeyde yürürlüğe koyduğuna dair içgörüsü olarak tarif edilebilir. Örneğin, bir kişi; mesai saatleri dışında ve evde olmasına rağmen, iş çevresinden birinin işle ilgili bir konuyu ya da sorunu tartışmak adına ilgili kişiyi telefonla araması veya ona mesaj atması ve e-posta göndermesi söz konusuysa, bu vaka kişinin iş-yaşam sınır yönetimini alakadar ettiği yorumuna varılabilir. İş ile kişisel yaşam sınırlarının birlikte yönetimi, iş/yaşam çevresinden gelen talep ve tedarik seviyesinin kişi tarafından yorumlanması minvalinde, ilgili kişinin hem iş yaşamını hem de kişisel yaşamını nasıl yönetmeyi (genel iş/yaşam sınırının yönetimi) arzuladığına ve bunu fiilen ne düzeyde sahnelediğine dair içgörüsü olarak açıklanabilir. Örneğin, kişinin; ister iş yerinde ve mesai zamanında isterse de evde ve kişisel zamanında olsun, hem aile çevresinden hem de iş çevresinden gelen aramaları ve mesajları yanıtlama hususunda kendisine belirli sınırlar koyması (ör., süre ve sayı sınırlamaları vb.) mevzubahisse, bu vaka ilgili kişinin genel iş/yaşam sınır yönetimine ait olduğu yorumu getirilebilir.

Yukarıda iş ile yaşam alanlarıyla ilgili oluşturulan ilk iki örnekte, sınırların iletişimsel ve teknolojik yönlerine ve talep mekanizmasına vurgu yapılırken; son örnekte ise sınırların; iletişimsel, teknolojik, davranışsal, psikolojik ve zamansal yönlerinin nasıl uygulandığı açığa vurulmaktadır. Örneklerdeki iletişimsel ve teknolojik yönlerin belirleyicisi; kişiye alanlar ötesinden telefon yoluyla gelen aramalar ve mesajlardır. Davranışsal yönün belirleyici ise kişinin bir alandayken diğer alandan gelen aramalara veya mesajlara yanıt verip vermeme hususunda belirli sınırlar yaratması, daha açık bir ifadeyle başka bir alana ne ölçüde dâhil olup olmadığıdır. Psikolojik yönün; başka bir alandan gelen telefon aramasını açıp açmama üzerine kişinin düşünmesini ve karar vermesini niteleyen bilişsel bir anlamı olduğu kadar alanlar arası aramanın yanıtlanıp yanıtlanmamasının kişinin kişisel yaşamı/iş yaşamı üzerinde duygusal bir anlamı (ör., motivasyon sağlaması, kaygı vermesi vb.) da mevcuttur. Zamansal yönün belirleyicisi; alanlar ötesinden gelen aramaların ve mesajların kişi tarafından alan dışı bir zaman diliminde (ör., mesai saati içinde/iş zamanında veya mesai saati dışında/kişisel zamanda) yanıtlanıp yanıtlanmama sıklığıdır. Fiziksel yön ise bu örneklerde söz konusu değildir. Şayet ki, kişi; mesai zamanında kişisel bir sorununu çözmek için iş yerinden evine gitseydi ya da aile ihtiyaçlarını karşılamak için iş yerinden alışverişe çıksaydı ve mesai saati dışında bir iş toplantısına katılmak için evinden iş yerine gitseydi ya da evden çalışmaya başlasaydı sınırların fiziksel yönünden bahsedilebilirdi.

açma serbestisine sahip olması) şeklinde yorumlanabilir. Diğer bir deyişle, o kişinin arzu ettiği seviyede bir esneklik tedarikini veya entegrasyon tedarikini elinde bulundurduğu veya o kişinin tercih ettiği tedarik düzeyini karşılayabilen bir çevre algıladığı söylenebilir. Ayrıca, kişinin algıladığı iş/yaşam çevresinin kolaylaştırıcı rolü dışında, bu çevrenin nötr potansiyel etki düzeyinin; o kişinin yaşam ile iş sınırlarının yönetimine kendisinin karar verip uygulamasını, başka bir deyişle kişinin kendi sınır tercihlerini yürürlüğe koymasını (istediği zamanda telefonunu açabilmesi) sağladığı yorumunda bulunulabilir. Gelen aramanın yanıtlanma olasılığını arttıran başka bir öncül ise kişinin kişisel yaşamını işle bütünleştirmek istemesi, yani kişinin sınırlarını birleştirerek yönetmeyi arzulaması (sınır entegrasyonunu tercih etmesi) biçiminde ifade edilebilir. Sonuçlar açısından, aile taleplerini karşılamak için kişinin iş yerindeyken mesai saatleri içinde telefonunu kullanması (esnek sınırlar) ve aile üyesinden gelen aramanın kişi tarafından kabul edilmesi (geçirgen sınırlar), o kişinin kişisel yaşamı ile iş alanları arasında entegrasyonu fiilen uyguladığı şeklinde açıklanabilir. Böyle bir durumda; iletişimsel, teknolojik, davranışsal, psikolojik ve zamansal yönlerden kişinin sınır yönetimindeki bütünleşme eğiliminin artmasına bağlı olarak alanlar arasındaki bulanıklaşma olasılığı, yani kişisel yaşam rolünü iş rolünden ayırt etmedeki belirsizlik algısı yükselebilir. Özetle, bu 1. bölgede, kişinin ideal düzeyde algıladığı esneklik tedariki (sınırları değiştirebilme kapasitesi) ve entegrasyon tedariki (sınırları birleştirebilme kapasitesi) bağlamında, sınır yönetimindeki entegrasyon tercihleri ile entegrasyon uygulamaları arasında uyumlu bir ilişkinin varlığı gözler önüne serilmektedir.

2. bölge: Bu pozisyonda, kişinin; çağrıya yanıt vermek için toplantıdan ayrılmak istememesine veya toplantı sırasında aramayı yanıtlamak istememesine, daha doğrusu aile üyesini iş çıkışından/mesai bitiminden sonra aramak istememesine rağmen, bu tercihlerini fiilen yürürlüğe koyamadığı (telefona yanıt verdiği) bir durum vuku bulunmaktadır. Kişinin; alanlar arasındaki rollerini ayırıştırma tercihinin karşı bütünleşme uygulamasına dayanan bu sınır yönetimi stratejisi; öncülleri ve sonuçları ile beraber irdelenmelidir. Kişinin, gelen aramaya yanıt verme olasılığını arttıran öncüllerden biri; kişinin sınır segmentasyonu (kişisel yaşamın işten ayrı tutulması) ile ilgili tercih ettiği ya da ihtiyaç duyduğu desteklerin, kaynakların ve koşulların çevresinden çok az temin edildiğini algılaması olarak yorumlanabilir. Bunun dışında, kişinin iş/yaşam çevresini potansiyel olarak kısıtlayıcı ya da zorlaştırıcı olarak algılanması sonucunda, o kişinin sınır tercihlerini uygulayamadığı yorumuna varılabilir. Bu durum, kişinin sınırlarını tercih ettiği gibi yönetmede çok az esneklik becerisine (esneklik tedarikine), yani çok az seviyede öz yeterliliğe, içsel kontrole ve otonomiye sahip olarak kendisini algılaması biçiminde de tasvir edilebilir. Açıkçası, kişi ile çevresi arasında sınır yönetim yapısının tercih ve tedarik mekanizmaları yönünden bir ahenksizlik dikkati çekmektedir. Gelen aramanın yanıtlanma olasılığını azaltan öncül ise kişinin kişisel yaşamını işten ayırıştırma istemesi, yani kişinin sınırlarını birbirinden ayrı tutarak yönetmeyi arzulaması (sınır segmentasyonunu tercih etmesi) şeklinde ifade edilebilir. Sonuçlar açısından, gelen aramanın kabul edilmesi ya da telefon görüşmesinin gerçekleşmesi, kişinin yaşam-ış sınırları arasında entegrasyonu fiilen sahnelediği şeklinde açıklanabilir. Bu tarz bir durumda, iletişimsel, teknolojik, davranışsal, psikolojik ve zamansal yönlerden kişinin sınır yönetiminde; inelastik ve geçirimsiz sınır özelliklerini tercih etmesine rağmen, esnek ve geçirgen sınır özelliklerini aksettiren bütünleşme uygulamasının artmasına bağlı olarak kişisel yaşamı ile iş yaşamı arasında bulanıklaşma olasılığı artabilir. Özetle, bu 2. bölgede, kişinin arzu ettiği düzeyin altında algıladığı segmentasyon tedariki (sınırları ayırıştırabilme kapasitesi) ve esneklik tedariki doğrultusunda, sınır yönetimindeki segmentasyon tercihi ile entegrasyon uygulaması arasında uyumsuz bir ilişkinin varlığı açığa çıkmaktadır.

3. bölge: Bu noktada, kişinin hem aile üyesini iş çıkışından/mesai saatinden sonra aramayı arzuladığı hem de fiilen bu tercihinin hayata geçirdiği (telefona o anda yanıt vermediği) bir durum belirmektedir. Kişinin, yaşam ile iş rollerini ayırıştırma üzerine tasarladığı bu sınır yönetimi stratejisi; öncülleri ve sonuçları ile birlikte incelenmelidir. Kişinin, gelen aramaya yanıt verme olasılığını azaltan öncüllerinden biri, kişinin sınır segmentasyonu (kişisel yaşamın işten ayrı tutulması) ile ilgili tercih ettiği desteklerin, kaynakların ve koşulların çevresinden temin edildiğini algılaması, diğer bir yönüyle de kişinin sınırlarını arzu ettiği gibi yönetme kapasitesine (esneklik tedarikine) sahip olarak kendini algılaması biçiminde belirtilebilir. Ayrıca, kişinin algıladığı iş/yaşam çevresinin kolaylaştırıcı rolü haricinde, bu çevrenin nötr olası etki düzeyinin; o kişinin yaşam ile iş sınırlarının yönetimine kendisinin karar verip uygulamasını, başka bir deyişle kişinin kendi sınır tercihlerini yürürlüğe koymasını (mesai bitiminde telefona yanıt vermesi) sağladığı söylenebilir. Gelen aramanın yanıtlanma olasılığını azaltan diğer bir öncül ise kişinin kişisel yaşamını işten ayrı tutmak istemesi, yani segmentasyon tercihidir. Sonuçlar açısından, kişinin iş yerindeyken mesai saatleri içinde telefon kullanımını sınırlandırması ve aile üyesinden gelen aramanın reddedilmesi/yanıtlanmaması, kişinin yaşam-ış sınırları arasında segmentasyonu fiilen uygulamaya koyduğu şeklinde izah edilebilir. Bu durumda, iletişimsel, teknolojik, davranışsal, psikolojik ve zamansal yönlerden kişinin sınır yönetiminde, inelastik ve geçirimsiz sınır özelliklerini yansıtan ayırıştırma uygulamasının artmasına bağlı

olarak yaşam ile iş rolleri arasındaki bulanıklaşma olasılığı azalabilir. Özetle, bahsi geçen 3. bölgede, kişinin ideal derecede algıladığı segmentasyon tedariki ve esneklik tedariki bağlamında, sınır yönetimindeki segmentasyon tercihi ile segmentasyon uygulaması arasında uyumlu bir ilişkinin var olduğu görülmektedir.

4. bölge: Bu bölgede, kişinin; çağrıya yanıt vermek amacıyla toplantıdan ayrılmak istemesine veya toplantı esnasında aramayı yanıtlamak istemesine rağmen, fiilen bu tercihlerini kullanmadığı (telefona iş çıkışından/mesai zamanından sonra yanıt verdiği) bir durum ortaya çıkmaktadır. Kişinin; alanlar arasındaki rollerini birleştirme tercihinin karşılaştırma uygulamasına dayanan bu sınır yönetimi stratejisi; öncülleriyle ve sonuçlarıyla mercek altına alınmalıdır. Kişinin, gelen aramaya yanıt verme olasılığını azaltan öncüllerden biri; kişinin sınır entegrasyonu (kişisel yaşamın işle bütünleştirilmesi) ile ilgili tercih ettiği ya da ihtiyaç duyduğu desteklerin, kaynakların ve imkânların çevresinden çok az temin edildiğini algılaması olarak bahsedilebilir. Bunun haricinde, kişinin iş/yaşam çevresini potansiyel olarak kısıtlayıcı ya da zorlaştırıcı olarak algılaması sonucunda, o kişinin sınır tercihlerini yürürlüğe koyamadığı yorumuna varılabilir. Bu durum, kişinin sınırlarını tercih ettiği gibi yönetmede çok az esneklik becerisine (esneklik tedarikine), yani çok az öz yeterliliğe ve otonomiye sahip olarak kendisini algılaması biçiminde de belirtilebilir. Açıkçası, kişinin, aynı anda iki dünyada (kişisel yaşam ve iş); psikolojik, davranışsal, iletişimsel, teknolojik ve zamansal olarak bulunmak istemesi söz konusuysa, diğer bir yandan çevresinin bu duruma izin vermediği bir sınır yönetimi yapısı mevcuttur. Açıkça görülmektedir ki kişi ile çevresi arasında sınır yönetim yapısının tercih ve tedarik mekanizmaları yönünden bir ahenksizlik söz konusudur. Gelen aramanın yanıtlanma olasılığını arttıran öncül ise kişinin kişisel yaşamını işle bütünleştirmek istemesi, yani kişinin sınırlarını birleştirerek yönetmeyi arzulaması (sınır entegrasyonunu tercih etmesi) biçiminde ifade edilebilir. Sonuçlar açısından, gelen aramanın reddedilmesi veya telefon görüşmesinin mesai bitiminde yapılması kişinin yaşam-ış sınırları arasında segmentasyonu fiilen uyguladığı şeklinde açıklanabilir. Böyle bir durumda, kişinin sınır yönetiminde; esnek ve geçirgen özellikleri tercih etmesine rağmen, inelastik ve geçirimsiz özellikleri içinde barındıran segmentasyon uygulamasının artmasına bağlı olarak kişisel yaşamı ile iş yaşamı arasındaki bulanıklaşma olasılığı azalabilir. Özetle, bu 4. bölgede, kişinin arzu ettiği düzeyin altında olarak algıladığı entegrasyon tedariki ve esneklik tedariki doğrultusunda, sınır yönetimindeki entegrasyon tercihi ile segmentasyon uygulaması arasında uyumsuz bir ilişkinin varlığı ortaya çıkmaktadır.

Yukarıda ayrıntılı yorumlanan bölgelerde, kişinin; iş yerindeki bir toplantı esnasında aile üyesinden kendisine gelen telefonu açma ya da açmama durumları çeşitli faktörlere bağlı olmasına rağmen, bu durumlar hâlihazırda araştırmada meta-sentez sonucu geliştirilen çok yönlü modele göre senaryolaştırılmıştır. Böylelikle, üretilen mevcut model aracılığıyla, model dışında görünen ya da görünmeyen faktörlerin sabit tutulmasıyla (ceteris paribus), yaşam ile iş alanları arasındaki sınırların nasıl yönetilebileceği mümkün mertebe açıkça ortaya konulmaya çalışılmış ve sınır yönetiminin çok katmanlı doğasının işleyiş biçimi gözler önüne serilmiştir.

Bu araştırmada inşa edilen sınır yönetimi modeline ve kategori matrislerine dayanarak gelecekteki nicel ampirik tarzdaki çalışmaların geliştirecekleri sınır yönetimi ölçeklerini; sınır alanlarına, sınır yapılarına, sınır yönlerine ve sınır mekanizmalarına göre birlikte ele almaları önerilmektedir. Ayrıca, çalışanların iş ile yaşam alanlarındaki S/E tercihlerine ve S/E uygulamalarına yönelik ölçekler geliştirilerek bunların arasında anlamlı bir ilişkinin var olup olmadığı araştırılabilir. Hatta ve hatta çalışanların S/E tercihleri ve uygulamaları arasındaki ilişkide iş/yaşam sınır çevresinin S/E tedarikleri ve geçirgenlik talepleri yönünden aracılık etkisine bakılabilir. Bununla birlikte, nitel ampirik tarzdaki ve inceleme temelli çalışmaların; ele alacakları sınır yönetimi yapılarının kavramsallaştırılmasına rehberlik etmek ve bununla birlikte ortaya atacakları araştırma sorularını şekillendirmek amacıyla, bu araştırmada ileri sürülen iş/yaşam sınır yönetiminin çoklu katmanlarından ve bunların güncellenen tanımlarından yararlanılabilir. Kısacası, mevcut araştırmanın; gelecekteki nitel/nicel ampirik ve inceleme temelli çalışmalara çok kapsamlı bir kavramsal-ışlemsel çerçeve oluşturacağı, sınır yönetiminin çoklu boyutlarını yeniden kavramsallaştırmasıyla teorik ve kavramsal anlayışı ileriye taşıyacağı, yapısökümcü okuma ve anlama tekniği ve içerik geçerliliğini birleştirilmesiyle metodolojik anlayışı güçlendireceği ve son olarak sınır koşullarının nasıl olması gerektiğine dair önerilen modelle birlikte yöneticiler, çalışanlar ve aileler için iş/yaşam sınır yönetimi programlarının oluşturulmasına destek sağlayacağı öngörülmektedir.

YAZARIN BEYANI

Katkı Oranı Beyanı: Yazar, çalışmanın tümüne tek başına katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı: Çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması söz konusu değildir.

KAYNAKÇA

- Allen, T. D., Cho, E. ve Meier, L. L. (2014). Work-family boundary dynamics. *The Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 1(1), 99-121. <https://doi.org/10.1146/annurev-orgpsych-031413-091330>
- Ashforth, B. E., Kreiner, G. E. ve Fugate, M. (2000). All in a day's work: Boundaries and micro role transitions. *Academy of Management Review*, 25(3), 472-491. <https://doi.org/10.5465/amr.2000.3363315>
- Chiasson, M. ve Davidson, E. (2012). Reconsidering deconstruction in information systems research. *European Journal of Information Systems*, 21(2), 192-206. <https://doi.org/10.1057/ejis.2011.55>
- Clark, S. C. (2000). Work/family border theory: A new theory of work/family balance. *Human Relations*, 53(6), 747-770. <https://doi.org/10.1177/0018726700536001>
- Clark, S. C. (2002). Communicating across the work/home border. *Community, Work & Family*, 5(1), 23-48. <https://doi.org/10.1080/1366880020006802>
- Cobb, H. R., Murphy, L. D., Thomas, C. L., Katz, I. M. ve Rudolph, C. W. (2022). Measuring boundaries and borders: A taxonomy of work-nonwork boundary management scales. *Journal of Vocational Behavior*, 137(1), 103760. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2022.103760>
- Delanoeije, J. ve Verbruggen, M. (2019). The use of work-home practices and work-home conflict: Examining the role of volition and perceived pressure in a multi-method study. *Frontiers in Psychology*, 10, 1-18. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02362>
- Desrochers, S. ve Sargent, L. D. (2004). Boundary/border theory and work-family integration. *Organization Management Journal*, (1)1, 40-48. <https://doi.org/10.1057/omj.2004.11>
- Desrochers, S., Hilton, J. M. ve Larwood, L. (2005). Preliminary validation of the work-family integration-blurring scale. *Journal of Family Issues*, 26(4), 442-466. <https://doi.org/10.1177/0192513X04272438>
- Glavin, P. ve Schieman, S. (2012). Work-family role blurring and work-family conflict: The moderating influence of job resources and job demands. *Work and Occupations*, 39(1), 71-98. <https://doi.org/10.1177/0730888411406295>
- Hecht, T. D. ve Allen, N. J. (2009). A longitudinal examination of the work-nonwork boundary strength construct. *Journal of Organizational Behavior*, 30, 839-862. <https://doi.org/10.1002/job.579>
- Hunter, E. M., Clark, M. A. ve Carlson, D. S. (2019). Violating work-family boundaries: Reactions to interruptions at work and home. *Journal of Management*, 45(3), 1284-1308. <https://doi.org/10.1177/0149206317702221>
- Kossek, E. E., Lautsch, B. A. ve Eaton, S. C. (2006). Telecommuting, control, and boundary management: Correlates of policy use and practice, job control, and work-family effectiveness. *Journal of Vocational Behavior*, 68(2), 347-367. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2005.07.002>
- Kossek, E. E., Ruderman, M. N., Braddy, P. W. ve Hannum, K. M. (2012). Work-nonwork boundary management profiles: A person-centered approach. *Journal of Vocational Behavior*, 81(1), 112-128. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2012.04.003>
- Kreiner, G. E. (2006). Consequences of work-home segmentation or integration: A person-environment fit perspective. *Journal of Organizational Behavior*, 27(4), 485-507. <https://doi.org/10.1002/job.386>

- Kreiner, G. E., Hollensbe, E. C. ve Sheep, M. L. (2009). Balancing borders and bridges: Negotiating the work-home interface via boundary work tactics. *Academy of Management Journal*, 52(4), 704-730. <https://doi.org/10.5465/amj.2009.43669916>
- Lawson, K. M., Davis, K. D., Crouter, A. C. ve O'Neill, J. W. (2013). Understanding work-family spillover in hotel managers. *International Journal of Hospitality Management*, 33, 273-281. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2012.09.003>
- Matthews, R. A., Barnes-Farrell, J. L. ve Bulger, C. A. (2010). Advancing measurement of work and family domain boundary characteristics. *Journal of Vocational Behavior*, 77(3), 447-460. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2010.05.008>
- McDowall, A. ve Lindsay, A. (2014). Work-life balance in the police: The development of a self-management competency framework. *Journal of Business and Psychology*, 29(3), 397-411. <https://doi.org/10.1007/s10869-013-9321-x>
- Olson-Buchanan, J. B. ve Boswell, W. R. (2006). Blurring boundaries: Correlates of integration and segmentation between work and nonwork. *Journal of Vocational Behavior*, 68(3), 432-445. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2005.10.006>
- Paterson B. L., Thorne S. E., Canam C. ve Jillings C. (2001). *Meta-study of qualitative health research: A practical guide to meta-analysis and meta-synthesis*. <https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=CAW-g4DrVgwC&oi=fnd&pg=PR9&dq=paterson adresinden 27 Ocak 2022 tarihinde alınmıştır>.
- Schieman, S. ve Glavin, P. (2008). Trouble at the border? Gender, flexibility at work, and the work-home interface. *Social Problems*, 55(4), 590-611. <https://doi.org/10.1525/sp.2008.55.4.590>
- Schieman, S. ve Glavin, P. (2016). The pressure-status nexus and blurred work-family boundaries. *Work and Occupations*, 43(1), 3-37. <https://doi.org/10.1177/0730888415596051>
- Schieman, S. ve Badawy, P. J. (2020). The status dynamics of role blurring in the time of COVID-19. *Socius*, 6, 1-14. <https://doi.org/10.1177/2378023120944358>
- Sonnentag, S., Kuttler, I. ve Fritz, C. (2010). Job stressors, emotional exhaustion, and need for recovery: A multi-source study on the benefits of psychological detachment. *Journal of Vocational Behavior*, 76(3), 355-365. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2009.06.005>
- Wepfer, A. G., Allen, T. D., Brauchli, R., Jenny, G. J. ve Bauer, G. F. (2018). Work-life boundaries and well-being: Does work-to-life integration impair well-being through lack of recovery? *Journal of Business and Psychology*, 33(6), 727-740. <https://doi.org/10.1007/s10869-017-9520-y>
- Zimmer, L. (2006). Qualitative meta-synthesis: A question of dialoguing with texts. *Journal of Advanced Nursing*, 53(3), 311-318. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2006.03721.x>